

REPUBLIKA
SLOVENIJA
OKROŽNO
SODIŠČE
LJUBLJANA

SODBA

V IMENU LJUDSTVA

Okrožno sodišče v Ljubljani, višja sodnica

zaradi ugotovitve ničnosti pogodbe,

po dne januarja 2023 zaključeni javni glavni obravnavi, istega dne,

RAZSODILO:

- I. Tožbeni zahtevek, ki se glasi: "Ugotovi se, da so nični Pogodba o dolgoročnem evro kreditu z valutno klavzulo številka [REDACTED] z dne [REDACTED] 2007, Sporazum o zavarovanju denarne terjatve z dne [REDACTED] 2007 in notarski zapis opravilna številka [REDACTED] z dne [REDACTED] 2007.", se zavrne.
- II. Tožeča stranka je toženi stranki dolžna povrniti njene stroške postopka.

OBRAZLOŽITEV:

Bistvene navedbe tožeče stranke

1. Tožeča stranka navaja, da je z [REDACTED] dne [REDACTED] 2007 sklenila kreditno pogodbo z valutno klavzulo za znesek [REDACTED] CHF v evro protivrednosti po tečaju Banke Slovenije na dan črpanja kredita, kar je tedaj znašalo [REDACTED] EUR, z vračilom v 240 mesečnih anuitetah (ki so tedaj znašale [REDACTED] CHF) v evro protivrednosti CHF po tečaju Banke Slovenije na dan plačila. Zadnja mesečna anuiteta naj bi bila plačana dne [REDACTED] 2027. Tožnik je z banko [REDACTED] sklenil tudi sporazum o zavarovanju terjatve s hipoteko na tožnikovi nepremičnini v obliki notarskega zapisa, opravilna številka [REDACTED]. Kredit je bil namenski, in sicer za [REDACTED] [REDACTED] in za [REDACTED] tožnikove [REDACTED]. Tožnik trdi, da takšnih tečajnih razlik v tolikšnem obsegu ni mogel predvideti, toženka ga ni opozorila na valutna tveganja, ni mu jasno, nedvoumno in na laiku razumljivi način pojasnila lastnosti kredita. Tako iz pojasnil banke ni bilo razvidno dejansko tveganje, ki ga je tožnik prevzel, niso mu bile predstavljene negativne posledice gibanja tržnih spremenljivk na vrednost kredita in vrednost njegovega premoženja. Ko se je pri banki pozanimal za kredit, sta mu bili predstavljeni možnosti pridobitve v EUR in ali CHF, izdelan je bil izračun preplačil za oba kredita, pri kreditu v evrih bi moral vrniti za [REDACTED] EUR več kot pri kreditu v švicarskih frankih. S strani bančnih uslužbencev je prejel le informacije, da je kredit varen, ker je švicarski frank trdna valuta, razen manjših nihanj v tečaju ni pričakovati večjih sprememb pri odplačevanju kredita. Posebej je bila izpostavljena očitna razlika v končni višini kredita v EUR in CHF, zato se je odločil za kredit v CHF. Tožnik ni bil opozorjen, da bi glede na trenutno stanje lahko prišlo do apreciacije CHF, na kar je banke že leta 2005 opozarjala Banka Slovenije. Tožnik k banki ni pristopil z namenom pridobitve kredita v CHF, temveč mu je to predstavil bančni uslužbenec. Kredita v EUR in CHF mu je predstavil kot enakovredna produkta, pri čemer pa je bil kredit v CHF cenejši, zato se je tožnik ob odsotnosti kakršnihkoli konkretnih opozoril glede tveganj

odločil za cenejši kredit. Glede odplačevanja kredita tožnik navaja, da je obroke redno plačeval do marca 2011, zaradi izgube službe in kasnejšega ne izplačevanja plač novega delodajalca je banki predlagal moratorij, kar je banka zavrnila. Skušal se je dogovoriti za konverzijo kredita v EUR, vendar je banka ponavljala, da mora kreditojemalec biti zaposlen za nedoločen čas, da bi se lahko pogovarjali o možnosti konverzije. Tožnik je znižane obroke v višini [REDACTED] EUR, nato pa [REDACTED] EUR, odplačeval do julija 2015, vendar je toženka kljub temu predlagala izvršbo, pri čemer ni upoštevala vseh opravljenih plačil.

2. Tožnik navaja, da je Banka Slovenije junija 2005 napovedovala, da je glede na tečaje terminskih pogodb v prihodnje mogoče pričakovati apreciacijo CHF, nato je prišlo do svetovne gospodarske krize v letu 2007, kar je povzročilo dramatično rast CHF v primerjavi z EUR. Tožnik trdi, da valutna klavzula pomeni nepošten pogodbeni pogoj po Zakonu o varstvu potrošnikov oziroma nedovoljen pogodbeni pogoj po Direktivi Sveta 93/13/EGS z dne 5. 4. 1993. Tožnik zahteva ugotovitev ničnosti pogodbe, saj je tožnik nikdar ne bi sklenil, če bi mu banka pojasnila vsa tveganja, ampak bi se odločil za kredit v EUR. Po tožnikovih trditvah je pogodba v nasprotju s 569. členom Obligacijskega zakonika, saj se posojilojemalec zavezuje, da bo posojilodajalcu v določenem času vrnil enak znesek denarja, v predmetni pogodbi pa ne gre za enak znesek, saj je dolžan tožnik vrniti občutno večji znesek. Trdi, da valutna klavzula pomeni del v naprej oblikovane tipske pogodbe, zato tožnik ni mogel vplivati na vsebino sporne določbe. Sklepanje kreditnih pogodb, vezanih na tujo valuto, v Sloveniji v tistem času (v letih 2004 do 2007) ni bilo nekaj splošno znanega, zlasti ne povprečnemu potrošniku, saj sicer v nasprotnem primeru Banki Slovenije septembra 2008 ne bi bilo potrebno izdati posebne zgibanke, ki je komitente bank seznanjala s tveganji kreditov v tuji valuti. Tožnik trdi, da banka za sklenitev kredita z valutno klavzulo v CHF ni imela zakonsko dovoljene potrebe (kavza klavzule je ohranjanje realne vrednosti denarne obveznosti, v ta namen je tudi določena referenčna obrestna mera LIBOR). Banka je imela profitni namen, za kar dogovor o valutni klavzuli po Obligacijskem zakoniku ni dopusten. Tožnik še izpostavi, da je bila v sporni kreditni pogodbi določena tudi spremenljiva obrestna mera (dvanajst mesečni LIBOR in obrestna marža v višini 1,90 %), kar je še drug variabilen element, ki vpliva na kreditojemalčevo obveznost in jo naredi še bolj tvegano za kreditojemalca. Kriteriji glede določanja višine obrestne mere so v pogodbi netransparentni, nedoločni in nedoločljivi. Banka tožniku ni na razumljiv način razložila določila o spremenljivi obrestni meri, iz besedila pogodbe in pojasnil bančnih uslužbencev tožnik pred in ob sklenitvi pogodbe ni razumel, da se bo lahko tako močno spreminjala tudi višina obrestne mere. Jasno mu je bilo, da se bo spreminjal evrski znesek nakazila, saj je razumel, da tečaj CHF / EUR niha, vendar je utemeljeno pričakoval, da bo anuiteta v CHF takšna, kot je določeno v pogodbi, izkazalo pa se je, da se je tudi ta spreminjala na tožniku nejasen način. Banka tožnika pred sklenitvijo pogodbe ni opozorila na povezani učinek valutne klavzule in spremenljive obrestne mere in kako ta dva

faktorja eksponentno povečata tveganje kredita z valutno klavzulo. Bančni uslužbenci so tožnika zavajali in mu zagotavljali, da so obrestne mere stabilne in da bodo ob ostajale praktično enake. Tožnik trdi, da je bila poslovna praksa tožene stranke nepoštena, saj je celotno tveganje spremembe tečaja prevalila na kreditojemalca, niti mu niso bili ponujeni nobeni mehanizmi, na primer zavarovanje kredita. Tožnik se je pred sklenitvijo pogodbe pozanimal glede gibanja tečaja CHF v zadnjih nekaj letih in ugotovil, da so zgodovinsko gledano nihanja te valute minimalna (nekaj odstotkov). Tako tveganje je bil pripravljen sprejeti, večjega pa ne, banka pa se je teh tveganj zavedala.

3. V nadaljnjih vlogah tožeča stranka navaja, da je bančni uslužbenec valutno tveganje predstavil kot manjše nihanje, na primer nihanje obroka do 10 % gor ali dol, večkrat je bilo poudarjeno, da gre za močno, stabilno valuto. Seznanjenost tožnika z informacijami v medijih ne more odvezati banke od pojasnilne dolžnosti. Prav tako je od tega ne more odvezati možnost predčasnega poplčila kredita. Kreditojemalec lahko le zaprosi za konverzijo kredita v evrskega, vendar pod pogoji, ki jih določi banka, ki so za kreditojemalca praviloma zelo neugodni, saj nosi ponovne stroške odobritve, stroške notarja in tako dalje, banka pa lahko konverzijo zavrne, če ne izpolnjuje več pogojev za najem kredita, tako kot pri tožniku. V zvezi z vprašanjem, ali je bil jasno in razumljivo določen ali določljiv mehanizem valutne klavzule in valutnega tveganja v predmetni pogodbi je tožnik predlagal postavitev izvedenca finančne stroke, ki bi potrdil tudi trditve tožnika, da ni razumel tveganja ter da metoda določanja višine anuitet ni bila natančno opisana in tudi glede nedoločenosti pogodbenih obveznosti. Tožnik trdi, da je banka izkoristila v tožnikovo škodo dejstvo, da je bil tudi njegov prejšnji kredit vezan na valutno klavzulo, in sicer tečaj SIT - EUR, vendar je bil ta fiksni. Banka je izkoristila tudi tožnikovo starost in dejstvo, da se verjetno spominja obdobja hiperinflacije dinarja v 80-ih letih. Tožnik še trdi, da je banka z letakom z naslovom Stanovanjski kredit, vezan na švicarski frank, zavajala potrošnike, da gre za varen produkt. Tožnik še trdi, da valutna klavzula ni nezakonita sama po sebi, temveč je nezakonita v povezavi s spremenljivo obrestno mero.
4. V nadaljnjih vlogah tožnik še trdi, da bi morala banka tožniku predstaviti možne scenarije, kaj bi se zgodilo, če bi se razmerje CHF / EUR spremenilo v korist prvega za 10, 20 ali 50 %, kakšna bi bila v tem primeru anuiteta in kakšen bi bil celoten in preostali dolg, kako bi to vplivalo na neodplačano glavnico.

Bistvene navedbe tožene stranke

5. Tožena stranka v zvezi s predmetno kreditno pogodbo navaja, da je zaradi nerednega in ne celotnega plačila obveznosti po navedeni kreditni pogodbi s strani tožnika, skladno z 19. členom te pogodbe, po predhodnem pozivu na izpolnitev zapadlih obveznosti dne [REDACTED] 2011, odpoklicala oziroma odpovedala kredit v CHF in zahtevala takojšnje vračilo celotnega nevrnjenega dela kredita z obrestmi pred potekom kreditnega obdobja, nato pa je zahtevala tudi izvršbo.

Tožena stranka trdi, da je bilo informacijski dolžnosti zadoščeno, saj so bile tožniku enakovredno predstavljene možnosti kreditov. Glede kredita v CHF je bila obrazložena valutna klavzula, mehanizem njenega delovanja, vsa tveganja, tako obrestna kot valutna in je tožnik valutno klavzulo tudi razumel, razumel je, kaj je menjalni tečaj in da se leta spreminja. Zavestno se je sam odločil za kredit v CHF. Tožena stranka je poudarila, da so merila za presojo kreditne sposobnosti za oba kredita (EUR ali CHF) enaka. Tožnik je imel dovolj časa za premislek, ali vzame kredit v CHF pod ponujenimi in odobrenimi pogoji, poleg tega je imel pravico od pogodbe odstopiti še v roku petih dni od njene sklenitve. Bančni uslužbenec je tožniku lahko predstavil le statistične podatke o gibanju menjalnega tečaja v preteklosti, nihče pa ne more z gotovostjo z večjo verjetnostjo napovedati, kako se bo menjalni tečaj gibal v prihodnje. Tožnik se je za kredit v CHF odločil zaradi ugodnosti pri obrestni meri in ker je bil ta kredit v primerjavi z drugimi krediti banke cenejši v smislu obresti (zgodovinsko je bila obrestna mera LIBOR vedno nižja kot EURIBOR), za kar je bil pripravljen prevzeti tudi valutno tveganje. Menjalni tečaj je izven nadzora strank, odvisen je od finančnih trgov, zato toženka potencialnim kreditojemalcem ni dajala nobenih zagotovil glede gibanja menjalnega tečaja ali obrestnih mer v prihodnosti. Ne drži, da naj bi toženka CHF kredit odobrila zgolj s profitnim namenom, saj je tudi banka izpostavljena tveganjem. Iz naslova sprememb menjalnega tečaja pri teh kreditih banka nima koristi. Banka nosi kreditno tveganje oziroma tveganje nevrnitve izplačanega zneska kredita z obrestmi. Zavarovanje pred obrestnim ali valutnim tveganjem ne obstaja, zato ima stranka pravico kadarkoli predčasno odplačati kredit ali zahtevati spremembo v evrski kredit, česar tožnik ni izkoristil. Tožnika je na vsebino in pravne posledice in običajna tveganja opozoril tudi notar. Glede rizikov, ki jih prevzema, bi se tožnik lahko informiral tudi iz javno dostopnih podatkov, saj so bila valutna tveganja v primeru kreditov, vezanih na tujo valuto, v času pred sklenitvijo sporne pogodbe tudi splošno znano dejstvo. Tožnik konkretno je sredstva po sporni kreditni pogodbi porabil za poplačilo [REDACTED] iz leta [REDACTED] ki je bil tolarski kredit, vezan na takratno tujo valuto EUR. Torej so mu bila uporaba valutne klavzule in njene posledice ob sklenitvi pogodbe poznana. Tudi zaradi zgodovinske večkratne zamenjave domače valute in ker ima tožnik visoko izobrazbo ter celo sam navaja, da je nihanja pričakoval in se pozanimal o nihanju tečaja CHF EUR v zadnjih letih pred sklenitvijo sporne pogodbe, je bil tožnik o vsem seznanjen. Obrestna mera LIBOR se je gibala v korist tožnika, saj je do leta 2008 rasla, a je bila nižja kot EURIBOR, od leta 2009 dalje pa je občutno padala, zaradi česar so se tožniku mesečne anuitete v CHF nižale. Tožnik je bil redno obveščen o spremembah višine mesečne anuitete. Banka ni nikoli odsvetovala pretvorbe kreditov, vezanih na tujo valuto, v kredite v EUR. Banka Slovenije toženki ni izdala nobenih opozoril ali ukrepov v smislu kršitve potrošniške kreditne zakonodaje v zvezi s spornimi krediti v CHF. Toženka še trdi, da je bil dogovor o valutni klavzuli v pogodbi dogovorjen posamično in ne predstavlja tipskega pogoja. Toženka navaja, da je bila po evropski in slovenski zakonodaji dovoljena uporaba

referenčne obrestne mere, s spreminjanjem LIBOR-ja in s tem skupne obrestne mere, posledično pa mesečne anuitete in s tem je bil tožnik seznanjen že pred sklenitvijo pogodbe. Ni šlo za poljubno spreminjanje obrestne mere, temveč izračun na podlagi štetja ene spremenljivke in ene konstante. Znesek glavnice in obresti ter preostanek neodplačane glavnice je za tožnika razviden iz plana odplačila (amortizacijskega načrta), ki ga tožnik lahko kadarkoli dobi pri banki.

6. Tožena stranka v nadaljnjih vlogah še poudarja, da v primeru, če bi banka vedela, da bo prišlo do apreciacije CHF in bi se želela na ta račun okoristiti, bi lahko bistveno večji dobiček ustvarila na druge načine, ne pa s plasiranjem sredstev v kredite in to brez tveganj glede neplačila. Glede pretvorbe kredita v EUR pa tožena stranka navaja, da se je tožnik na banko obrnil šele potem, ko je bil kredit že odpoklican. Tožena stranka še pojasni, da je terjatev do tožnika odstopila družbi [REDACTED] za katero je predlagala, naj se toženi stranki pridruži kot stranski intervenient.

Glede vstopa stranskega intervenienta

7. Sodišče je s sklepom z dne [REDACTED] 2018 dovolilo stransko intervencijo družbe [REDACTED] na strani tožene stranke. Družba [REDACTED] je singularna pravna naslednica tožene stranke na podlagi odstopa terjatve, ki izvira iz sporne pogodbe, katere ničnost zahteva tožeča stranka v predmetnem postopku. Zato je po presoji sodišča podan intervencijski interes navedene družbe kot cesionarja, ki se je v pravdi pridružil cedentu (toženi stranki), zoper katerega je tožnik (cezus) uveljavljal ničnost pogodbe, iz katere izvira odstopljena terjatev, oziroma ničnost izvršilnega naslova (izvršljivega notarskega zapisa).

Glede vrednosti spornega predmeta

8. Sodišče pojasnjuje, da je tožeča stranka ob vložitvi tožbe vrednost spornega predmeta označila z zneskom [REDACTED] EUR, kar je bila razlika med prejetim kreditom v protivrednosti EUR [REDACTED] evrov in poplačilom kredita s strani tožnika v proti vrednosti EUR v višini [REDACTED] EUR. Po odstopu zadeve Okrajnemu sodišču v Ljubljani, je Okrajno sodišče v Ljubljani s sklepom z dne [REDACTED] 2016 (list. št. 21 v sodnem spis) vrednost spornega predmeta določilo na znesek [REDACTED] EUR, glede na dejstvo, da tožnik zahteva ugotovitev ničnosti celotne kreditne pogodbe in dveh dodatnih pogodb, pri čemer je evrska protivrednost v višini [REDACTED] EUR, ki je bila izplačana tožniku v protivrednosti danega posojila po sporni kreditni pogodbi v CHF. Glede na navedeno se je Okrajno sodišče v Ljubljani izreklo za stvarno nepristojno in zadevo ponovno odstopilo v sojenje Okrožnemu sodišču v Ljubljani. Glede na povzeto je vrednost spornega predmeta [REDACTED] EUR.

Dokazni postopek

9. Sodišče je v dokaznem postopku prebralo priloge tožeče stranke: pogodbo o dolgoročnem evro kreditu z valutno klavzulo številka [redacted] (A2), notarski zapis opr. št. [redacted] z dne [redacted] 2007 (A3), izpis iz transakcijskega računa tožnika za čas od [redacted] 2007 do [redacted] 2011 (A4 do A60), seznam plačil v času od [redacted] 2007 do [redacted] 2012 v obliki tabele (A61), študija mednarodnega denarnega sklada v prilogi A62 je v tuji valuti in se v skladu z določilom člena 226 Zakona o pravdnem postopku¹ ne upošteva, grafični prikaz gibanja CHF v letu 2015 (A63), poročilo o finančni stabilnosti Banke Slovenije iz junija 2005 (A64), informacija o tveganjih najemanja kreditov v tuji valuti izdana s strani Združenja bank Slovenije (A67), informacije o tveganjih pri kreditih v tujih valutah s prevodom (A68), članek [redacted] o analizi: Avstrijske banke so leta in leta ustvarjale ekstremne profite na švicarskih frankih v celi vzhodni Evropi - s prevodom (A69), bančni reklamni letak Oprite se na trdno valuto (A70), članek iz Financ z dne 15. 3. 2007 z naslovom Posojila v švicarskih frankih ugodnejša, a bolj tvegana (A71), zapadlost anuitet za tožnika (A72), s strani tožnika zapisan ročni seznam plačil (A73), zahteva za uvedbo preiskave državnega tožilstva Okrožnega sodišča v Parizu s prevodom (A75), članek z naslovom Škandal BPN Paribas iz leta 2014 s prevodom (A76), poročilo Banke Slovenije o finančni stabilnosti iz junija 2005 (A77), pravno mnenje o kršitvah ustavnih in konvencijskih pravic najemnikov kreditov, nominiranih v švicarskih frankih, pripravljeno s strani dr. Boštjana M. Zupančiča in dr. Cirila Ribičiča z dne 6. maj 2017 pod prilogo A79², sklep VS MB [redacted] z dne [redacted] 2017 (A80), delna sodba v imenu ljudstva [redacted] z dne [redacted] 2017 (A81), odločba Ustavnega sodišča Republike Hrvaške pod prilogo A82 ni prevedena in se v skladu z 226. členom ZPP ne upošteva, odločba pod prilogo A89 ni prevedena in se v skladu z določilom člena 226. ZPP ne upošteva, članek v hrvaškem jeziku pod prilogo A84 je nepreveden in se v skladu z določilom člena 226 ZPP ne upošteva, odločba v cirilici pod prilogo A85 je neprevedena in se v skladu z določilom člena 226 ZPP ne upošteva, članek z naslovom uporaba valutne klavzule in spremenljive obrestne mere v pogodbi o kreditu [redacted] [redacted] oziroma njegov prevod (A86), sodba španskega Vrhovnega sodišča z dne 30. 6. 2015 s prevodom (A87), sporočilo sodišča Evropske unije za medije številka 103/2017 z dne 20. 9. 2017 v zvezi z zadevo Andriciuc (A88), sklep VSRS II Ips 219/2015 (A89), reklamni članek Oprite se na trdno valuto (A90), email [redacted] odvetniku [redacted] z dne [redacted] 2017 (A91), dopis [redacted] člana sveta Banke Slovenije, vsem bankam in hranilnicam z dne 4. 7. 2006 (A92), dopis Banke Slovenije dr. Marka Kranjca - predsednika z dne 19. 12. 2007 vsem bankam in hranilnicam v zvezi s problematiko previsoke kreditne rasti (A93), poročilo o finančni stabilnosti Banke Slovenije iz maja 2007 (A94), dopis Banke Slovenije do dr. Marka Krajnca z dne 4. 7. 2006 bankam in hranilnicam (A95), pisna izjava priče [redacted] oziroma njen prevod

¹ Uradni list, št. 26/99 s spremembami in dopolnitvami, v nadaljevanju ZPP.

² Navedeno pravno mnenje v skladu z ustaljeno sodno prakso predstavlja del trditvene podlage tožeče stranke, saj je zunaj pravnega mnenja, ki ni pridobljeno v pravdnem postopku s strani sodišča.

(A97), zapisnik iz zadeve [redacted] Okrožnega sodišča v Ljubljani z dne [redacted] 2017 (A98), dopisi pooblaščenca tožeče stranke posameznim pričam z dne [redacted] 2017 (A99 do A103), pisna izjava priče [redacted] (A104), sodba VSL I Cp 1218/2017 z dne 20. 12. 2017 (A105), ponovno izjava s prevodom priče [redacted] (A106), ponovno reklamni letak Oprite se na trdno valuto (A107), sklep VSRS številka II Ips 201/2017 (A108), email [redacted] pooblaščenca tožnika z dne [redacted] 2018 (A109), ponovno dopis Boža Jašoviča, člana sveta Banke Slovenije vsem bankam in hranilnicam z dne 4. 7. 2006 (A110), dopis z naslovom Problematika previsoke kreditne rasti z dne 19. 12. 2007 Sveta Banke Slovenije dr. Marka Kranjca vsem bankam in hranilnicam (A111), članek mag. Tatjane Šular Tveganost posojil v švicarskih frankih (A112), odločba [redacted] Okrožnega sodišča v Ljubljani z dne [redacted] 2018 (A113), pisna izjava priče [redacted] (A114), pisna izjava [redacted] (A115), pisna izjava [redacted] (A116), pisna izjava [redacted] (A117), pisna izjava [redacted] (A118), pisna izjava [redacted] (A119), popis oddanih pošiljk (A120), drugopis zapisnika iz zadeve [redacted] dne [redacted] 2017 OŽ v Ljubljani (A121), drugopis zapisnika iz zadeve [redacted] OŽ v Ljubljani z dne [redacted] 2017 (A122), email pooblaščenca tožnika v zvezi s posredovanjem odločbe [redacted] sodišču (A123), pisna izjava priče [redacted] (A124), pisna izjava priče [redacted] (A125), pisna izjava priče [redacted] (A126 do A129), del odločbe sodišča EU (A130), odločba Vrhovnega sodišča Republike Hrvaške pod prilogo A131 je neprevedena in se v skladu z določilom člena 226 ZPP ne upošteva.

10. Sodišče je prebralo tudi priloge tožene stranke: pismo pred odpovedjo Pogodbe o dolgoročnem kreditu z valutno klavzulo z dne [redacted] tožniku (B3), izjava o zapadlosti terjatve po pogodbi o dolgoročnem kreditu z dne [redacted] 2011 (B4), graf gibanja referenčne obrestne mere EURIBOR in referenčne obrestne mere CHF LIBOR (B5), podatke o gibanju menjalnega tečaja EUR CHF od januarja 1999 do marca 2007 (B6), gibanje 12 mesečnega ERUBOR v letu 2007 in 12 mesečnega CHF LIBOR v letu 2007 (B7), članek [redacted] z naslovom Kaj je EURIBOR in kako vpliva na vas (B8), relevantne strani iz letnih poročil toženke v letih 2007 do 2015 (B9 do B17), obvestila tožniku o spremembi mesečne anuitete (B18 do B21), članka "Po čem je stanovanje-v banki" iz leta 2005 in "Do štalce s pomočjo posojila" tudi iz leta 2005 (B22 do B23), Dokument za črpanje z dne [redacted] 2007, plan odplačila za tožnika (B24 do B25), izjava za javnost Banke Slovenije in odgovori na vprašanja na temo kreditov v CHF (B26 do B27), odločitev sodišča EU - C - 26/13 (B28), priporočila [redacted] "Bančne obresti - varno in pregledno" (B29), predstavitev produkta PNB Paribas s prevodom (B30), sklep Okrajnega sodišča v Ljubljani v izvršilni zadevi upnika [redacted] proti tožniku kot dolžniku opr. številka [redacted] (B31), obvestilo o odstopu terjatve z dne [redacted] 2016 tožniku (B32), prepis zvočnega posnetka o zaslišanju v zadevi [redacted] (B33), pisna izjava priče [redacted] (B34), pisna izjava priča [redacted] (B35), pisna izjava priče [redacted] (B36), sodba sodišča EU C

186/2016 s sklepnimi predlogi generalnega pravobranilca - zadeva Andricuc (B37 in B38), ekonomsko mnenje z naslovom Krediti v švicarskih frankih iz oktobra 2017³, (B39), mnenje: Kreditne pogodbe v švicarskih frankih - pravni vidik prof. dr. Damjana Možine⁴ (B40), depeša slovenskega veleposlaništva v Bernu (B41), odločba Vrhovnega sodišča Španije z dne 30. 6. 2015 s prevodom (B42), graf gibanja tečaja EUR - CHF (B43), priloge B44 do B46 so pooblastila, drugopis tožbe v primerljivi zadevi z dne 10. 3. 2016 (B47), poročilo Banke Slovenije o finančni stabilnosti iz maja 2007 (B48), B49 je pooblastilo, zapisnika iz zadeve [redacted] (B50 in B51), sodba VSRS II Ips 195/2018 (B52), pogodbe o kreditih z drugimi kreditorejmalci pri isti banki s potrdili (B53 do B69), B70 in B71 sta pooblastili, sodba sodišča EU z dne 9. 7. 2020 (B72), sodba [redacted] z dne [redacted] 2021 (B73), sodba [redacted] z dne [redacted] 2020 VSL (B74).

11. Sodišče je v dokaznem postopku zaslišalo tožnika in z njegove strani predlagane priče [redacted] predl [redacted]. Tožeča stranka je na naroku dne [redacted] 2018 umaknila dokazni predlog po zaslišanju priče [redacted]. Sodišče je na naroku dne [redacted] 2019 zavrnilo dokazni predlog po zaslišanju prič [redacted] in [redacted] kot nepopoln, saj tudi po pozivu sodišča ni navedla naslovov obeh predlaganih prič. Zavrnilo je dokazni predlog po zaslišanju pri prič [redacted] in [redacted] kot prepozen, hkrati pa sodišče dodatno še pojasnjuje, da je zaslihanje navedenih prič tudi nepotrebno iz razloga, ker je sodišče zaslišalo številne priče tožeče stranke, ki so bili kreditorejmalci v isti ali drugih poslovnih enotah tožene stranke in se je že na podlagi njihovih zaslihanj lahko prepričalo o obsegu pojasnilne dolžnosti tožene stranke. Sodišče je zavrnilo tudi dokazni predlog tožene stranke po dodatnem zaslišanju priče [redacted] v zvezi z izpovedjo prič [redacted] in po potrebi njihovo soočenje, saj naj bi šele na naroku dne [redacted] 2019 izvedela, da naj bi priča [redacted] dajala zagotovila glede tečaja. Sodišče je dokazni predlog na istem naroku zavrnilo kot prepozen, saj je že iz izjav zaslišanih prič izhajalo, v katerih poslovalnicah so kredit najele. Hkrati sodišče še dodaja, da je dokazni predlog tudi sicer nepotreben, saj se je že na podlagi zaslihanja ostalih s strani tožene stranke predlaganih prič sodišče prepričalo glede načina poslovanja in prodaje spornih kreditnih pogodb v tujih valutah oziroma z valutno klavzulo.
12. Sodišče je zavrnilo tudi dokazni predlog tožnika po postavitvi izvedenca finančne stroke, ki ga je tožnik predlagal zato, da bi izvedenec preveril pravilnost izračuna toženke v zvezi z višino obrestne mere, mesečnimi anuitetami ter ocenil višino mesečnih anuitet ob upoštevanju obrestne mere in tečaja ob sklenitvi predmetne

³ V skladu z ustaljeno sodno prakso navedeno mnenje predstavlja del trditvene podlage tožene stranke.

⁴ V skladu z ustaljeno sodno prakso predstavlja del trditvene podlage tožene stranke.

pogodbe, kot nepotreben, saj pravilnost izračuna v zvezi z višino obrestne mere in anuitetami izhaja iz predloženega načrta, izračuna kredita in postavitev izvedenca v ničemer ne bi pripomogla k razjasnitvi sodišča glede vprašanja primernosti in popolnosti podane pojasnilne dolžnosti tožene stranke v zvezi s sporno kreditno pogodbo.

13. Sicer pa je sodišče upoštevalo vse dokazne listine obeh pravnih strank, četudi so bile te vložene po prvem naroku za glavno obravnavo, to pa iz razloga, ker je sodišče v predmetni pravdi izvedlo obsežen in dolgotrajen dokazni postopek, ter branje navedenih listin ni zavleklo postopka. Sodišče je dovolilo izvedbo zgoraj opisanih dokazov ter upoštevalo vse navedbe tožeče stranke in tožene stranke, dane tudi po 1. naroku za glavno obravnavo, ker ocenjuje, da se s tem reševanje spora ni zavleklo (286.a čl. ZPP) ter, da se s tem zagotavlja načelo pravičnosti in enakosti strank v postopku zaradi sodne prakse tako slovenske kot SEU, v zadevah glede kreditnih pogodb v švicarskih frankih, ki se v času odločanja še ni dokončno oblikovala.
14. V nadaljevanju obrazložitve se sodišče opredeljuje do izvedenih dokazov, ki so bili za odločitev v tej pravdni zadevi bistvenega pomena.

Materialno pravna podlaga

15. Materialno pravno podlago za presojo spornega pogodbenega razmerja predstavljajo Direktiva Sveta 93/13/EGS z dne 5. aprila 1993 o nedovoljenih pogojih v potrošniških pogodbah⁵, Zakon o varstvu potrošnikov⁶, Zakon o potrošniških kreditih⁷ in Obligacijski zakonik⁸. Za razlago Direktive in posledično institutov ZVPot je pomembna tudi sodna praksa sodišča Evropske unije, v nadaljevanju SEU. Po 22. členu ZVPot morajo biti pogodbeni pogoji jasni in razumljivi. Sankcija ničnosti ni predvidena za primer nejasnosti, temveč se nejasna določila razlagajo v korist potrošnika. Sankcija ničnosti je predpisana za pogoje, ki bi bili do potrošnika nepošteni. Kriteriji za presojo nepoštenosti pogodbenih pogojev so urejeni v 24. členu ZVPot. Navedeni določbi ZVPot predstavljata implementacijo Direktive 93/13 v domači pravni red, zato je potrebno pri njuni razlagi upoštevati tudi njene določbe. Pogodbeni pogoj, o katerem se stranki nista dogovorili posamično, velja za nedovoljenega, če v nasprotju z zahtevo dobre vere v škodo potrošnika povzroči znatno neravnotežje v pogodbenih pravicah in obveznostih strank⁹. Nedovoljenost pogodbenega pogoja je potrebno oceniti ob upoštevanju narave blaga ali storitev, za katero je bila pogodba sklenjena, vse s sklicevanjem na okoliščine, ki so obstajale v času sklepanja pogodbe (v konkretnem primeru v marcu 2007) ter na vse druge

⁵ Uradni list EU, l 95, 21. 4. 1993, stran 29 do 34, v nadaljevanju Direktiva 93/13.

⁶ Ur. l. RS, številka 20/98 in naslednji, v nadaljevanju ZVPot.

⁷ Ur. l. RS, številka 70/2000 in naslednji, v nadaljevanju ZPotK.

⁸ Ur. l. RS, številka 83/2001 in naslednji, v nadaljevanju OZ.

⁹ Prvi odstavek 3. člena Direktive 93/13.

pogoje te pogodbe ali druge pogodbe, od katere je pogoj odvisen¹⁰. Ocena nedovoljenosti pogojev ne sme biti povezana niti z opredelitvijo glavnega predmeta pogodbe niti z ustreznostjo med plačilom in ceno za izmenjane storitve ali blago, če so pogoji v jasnem, razumljivem jeziku¹¹. Pri pogodbah, v katerih so vsi ali nekateri pogodbeni pogoji, ki so ponujeni potrošniku, pisni, morajo biti ti pogoji vedno sestavljeni v jasnem in razumljivem jeziku. V dvomu glede pomena pogoja, prevlada razlaga, ki je za potrošnika najbolj ugodna¹². Kot zgornjo premiso je sodišče upoštevalo tudi enotno sodno prakso Vrhovnega sodišča RS, to je odločitve v zadevah II Ips 195/2018, II Ips 197/2018 in II Ips 32/2019, kot zadnja objavljena revizijska odločba v poenoteni sodni praksi VSRS¹³.

16. Tožeča stranka zato ne more uspeti s sklicevanjem in predložitvijo drugačne sodne prakse v zadevah [redacted] OŽ v Ljubljani, sodbo VSL I Cp 1218/2017, delno sodbo [redacted] OŽ v Ljubljani, pri čemer prve stopnje sodbe niso bile pravnomočne oziroma so bile razveljavljene, prav tako tudi sodba višjega sodišča.
17. Po 24. členu ZVPot se pogodbeni pogoji štejejo za nepošteno, če v škodo potrošnika povzročijo znatno neravnotežje v pogodbenih pravicah in obveznostih strank ali povzročijo, da je izpolnitev pogodbe neutemeljeno v škodo potrošnika, ali povzročijo, da je izpolnitev pogodbe znatno drugačna od tistega, kar je potrošnik utemeljeno pričakoval, ali nasprotujejo načelu vestnosti in poštenja. Pomembni zaključki iz ustaljene sodne prakse VSRS iz zadeve II Ips 195/2018, 197/2018 in prej podobno tudi II Ips 201/2017 so, da mora biti v okviru pojasnilne dolžnosti kreditodajalec ne le seznanjen z možnostjo zvišanja ali znižanja vrednosti tuje valute, v kateri mora odplačevati kredit, temveč mora imeti tudi možnosti za oceno potencialno znatnih ekonomskih posledic pogodbenega pogoja ter njegovega vpliva na prevzete finančne obveznosti, torej na skupne stroške kredita. Biti mora obveščen, da prevzema valutno tveganje, ki ga bo ob devalvaciji valute, v kateri prejema dohodke, morda težko nosil. To med drugim pomeni pregledno pojasnjeno, konkretno delovanje mehanizma, v katerega spada zadevni pogoj, ter, če je to primerno, povezava med tem mehanizmom in mehanizmom, določenim z drugimi pogoji, na podlagi česar lahko potrošnik z natančnimi in razumljivimi merili presodi, kakšne so ekonomske posledice, ki se jim izpostavlja. Pri tem je treba upoštevati ne le vsebino same pogodbe, temveč vse oglase in informacije, ki so bile potrošniku posredovane v okviru pogajanj. Potreba po izdelavi grafičnih simulacij vpliva

¹⁰ Prvi odstavek 4. člena Direktive 93/13.

¹¹ Drugi odstavek 4. člena Direktive 93/13.

¹² 5. člen Direktive 93/13.

¹³ Glej [redacted] članek: Pregled sodne prakse Vrhovnega sodišča Republike Slovenije o kreditnih pogodbah v tuji valuti, pravosodni bilten številka 3/2019. Dne 21.12.2022 (Objavljena januarja 2023) je bilo odločeno še v zadevi II Ips 18/2022, ki jo je sodišče tudi vzelo v obzir pri odločanju v predmetni zadevi.

različnih vrednosti CHF na na anuitete za daljše časovno obdobje ni utemeljeno. Podlaga za tako zahtevo naj namreč ne bi izhajala niti iz sodbe Sodišča EU v zadevi Andriciuc niti iz Priporočil evropskega odbora za sistemska vlaganja (ESRB), na katerega se SEU obenem tudi sklicuje. Bistvo sodbe Sodišča EU v zadevi Andriciuc je v tem, da mora biti stopnja informiranja potrošnikov določene intenzivnosti, ne pa v predpisovanju točnega načina informiranja, na primer z izdelavo grafičnih prikazov in izračunov. Še toliko bolj, ker tako specifičnih zahtev v času sklepanja spornih kreditnih pogodb nacionalna zakonodaja ni predpisovala. Tak način bi lahko vodil do točke prezasičenosti z informacijami. Pretirana skrb za potrošnika ni v skladu s poimenovanjem posameznika kot razumnega, preudarnega, avtonomnega in svobodnega subjekta, ki je sposoben sprejemati odgovorne, ekonomske, življenjske in osebne odločitve, s katerimi oblikuje svoje življenje, kar povzema tudi VSRS v sodbi II Ips 195/2018. Tako precejšnja kot prevelika skrb lahko človekovo svobodo in dostojanstvo ogrožata na enak način. Ravnotežje med enim in drugim izraža pojasnilna dolžnost, mehanizem, ki potrošniku omogoči seznanitev s potrebnimi informacijami, na podlagi katerih bo lahko sprejel odločitev, ki jo sam zase oceni kot najsprejemljivejšo. Pravo posamezniku ne more ukazovati, kaj je zanj dobro in ga usmerjati k tistemu, kar samo ocenjuje kot koristno in dobro za povprečnega potrošnika. Iz navedene zadeve VSRS je še moč zaključiti, da je za strokovnjake vpliv določenih dejavnikov gotovo predvidljiv, ne morejo pa predvideti enostranskih ukrepov, kakršen je bil v konkretnem primeru ukrep švicarske centralne banke iz januarja leta 2015, ki je imel največji vpliv na vrednost CHF. Že na tem mestu sodišče pojasnjuje, da je tožnik sam trdil in izpovedal, da je pregledal grafe za gibanje tečaja CHF / EUR za zadnjih nekaj let pred sklenitvijo sporne kreditne pogodbe. Nerazumno bi bilo pričakovati, da bi kreditojemalci imeli pričakovanje, da bi v naslednjih 20 letih (kolikor je bila ročnost spornega kredita) ostajala vrednost CHF v razmerju do EUR enaka ali da bi padala, neodvisno od monetarne politike švicarske centralne banke, torej tudi, če ta ne bi sprejela ukrepov, ki so v dejanskem pogledu imeli največji vpliv na to razmerje. V zadevi II Ips 32/2019 so stališča ponovljena. Izpostavi le še vprašanje dobre vere banke kot strokovnjakinje na bančnem področju ob sklepanju spornih kreditnih pogodb, saj v primeru, da je banka ravnala v skladu z zahtevo dobre vere, sporni pogodbeni pogoj o prevzemu valutnega tveganja ne more biti nepošten v smislu 3. člena Direktive 93/13 v povezavi s 24. členom ZVPot. Povzeto pa je tudi stališče iz zadeve SEU C-186/16 dne 20. 9. 2017 iz zadeve Ruxandra Paula Andriciuc in drugi proti Banca Romanesca, ki poudarja, da mora biti stopnja informiranja potrošnikov določene intenzivnosti, obenem pa je potrebno upoštevati, ali gre za glavni predmet oziroma bistveno sestavino pogodbe, ali gre za splošne pogoje ali poseben dogovor, ali so pogoji jasni in razumljivi, in če ne, ali so nepošteni. Pogodbeni pogoj, v katerem se stranki nista dogovorili posamično, velja za nedovoljenega, če v nasprotju z zahtevo dobre vere v škodo potrošnika povzroči znatno neravnotežje v pogodbenih pravicah in obveznostih strank.

Dejansko stanje

18. Med strankama ni spora o tem, da sta sklenili Pogodbo o dolgoročnem evro kreditu z valutno klavzulo številka [REDACTED] sklenjeno v notarskem zapisu [REDACTED] z dne [REDACTED] 2007 (A2, A3). Z navedeno pogodbo je bil tožniku odobren dolgoročni namenski kredit z valutno klavzulo v višini [REDACTED] švicarskih frankov (CHF), v evrski protivrednosti po tečajnici Banke Slovenije in sicer referenčnem tečaju ECB za CHF na dan črpanja kredita. Terjatev sta stranki zavarovali s sklenitvijo Sporazuma o zavarovanju denarne terjatve upnika z ustanovitvijo zastavne pravice na nepremičnini, ki je bila tudi povzeta v notarskem zapisu [REDACTED] z dne [REDACTED] 2007 (A3). Na dan priprave pogodbe je bil predviden znesek mesečne anuitete v višini [REDACTED] CHF, pri čemer je prva mesečna anuiteta zapadla v plačilo dne [REDACTED] 2007, zadnja pa bi [REDACTED] 2027. Obrestna mera je predstavljala seštevek veljavnega 12 mesečnega LIBOR-ja in obrestne marže v višini [REDACTED]%, kar je znašalo na dan [REDACTED] 2007 skupaj [REDACTED]%. Kreditojemalec - tožnik se je zavezal vrniti kredit skupaj z obrestmi v [REDACTED] mesečnih anuitetah v evro protivrednosti po tečajnici Banke Slovenije - referenčnem tečaju ECB na dan plačila. Stranki sta dogovorili tudi možnost predčasnega odplačila kredita. Instrument zavarovanja je bila vzpostavljena zastavna pravica na nepremičnini [REDACTED] pripisani k zemljiškoknjižnem vložku številka [REDACTED]. Tožnik je bil v točki [REDACTED] pisno seznanjen, kdaj lahko banka odpove pogodbo in zahteva takojšnje vračilo neplačanega kredita s pripadajočimi obrestmi pred potekom kreditnega obdobja, pri čemer je banka dolžna obvestiti kreditojemalca o tem s priporočenim pismom o odpovedi pogodbe. V tč. [REDACTED] je kreditojemalec potrdil, da je bil s strani banke seznanjen z rizikom eventualnega zviševanja obveznosti odplačila kredita v evrih, ki bi nastal kot posledica merebitnega zvišanja 12 mesečnega LIBOR-ja in gibanja tečaja valute, ki je osnova za preračun kredita (CHF), v času trajanja te pogodbe. Kreditojemalec je v skladu s pogodbo lahko predčasno odplačal kredit s pripadajočimi obrestmi ali podal banki v odobravanje vlogo za refinanciranje obstoječega kredita z novim, vendar je moral v obeh primerih plačati stroške predčasnega odplačila kredita. Med strankama ni sporno, da je tožnik svoje dohodke prejel v EUR, med njima pa je spor o tem, ali je banka tožniku razkrila vse pomembne okoliščine in tveganja pri sklenitvi sporne kreditne pogodbe in tako izpolnila svojo pojasnilno dolžnost, ali je tožnik razumel pomen valutnega tveganja, ki ga je prevzel s sklenitvijo te pogodbe in, ali ima kreditna pogodba sploh dopustno podlago - kavzo. Sporno je tudi, ali je banka - toženka ob sklepanju kreditne pogodbe s tožnikom ravnala v nasprotju z načelom vestnosti in poštenja. Sporno je tudi, ali valutna klavzula v CHF pomeni nepošten oziroma nedopusten pogodbeni pogoj.

Glede kavze pogodbe

19. V zvezi s sporno kreditno pogodbo sodišče ugotavlja, da je toženka tožniku kredit

izplačala v evro protivrednosti po tečajnici Banke Slovenije - referenčnem tečaju ECB na dan črpanja kredita, in sicer glede zneska [REDACTED] CHF, pri čemer med strankama ni sporno, da je na dan črpanja kredita to znašalo [REDACTED] EUR. ZPotk ali devizna zakonodaja v navedenem obdobju v letu 2007 nista prepovedovala ali omejevala sklepanja kreditnih pogodb v tuji valuti¹⁴. Skladno s 1065. členom Zakona o obligacijskih razmerjih¹⁵, ki se uporablja skladno z drugim odstavkom 1061. člena OZ, se s kreditno pogodbo banka zaveže dati uporabniku kredita na voljo določen znesek denarnih sredstev za določen ali nedoločen čas, v nek namen ali brez določenega namena, uporabnik pa se zavezuje plačevati banki dogovorjene obresti in dobljeni znesek denarja vrniti v času in na način, ki sta določena v pogodbi. Iz kreditne pogodbe A2 izhaja namen, to je pridobitev kredita v protivrednosti [REDACTED] CHF. Kreditiranje tožnika v protivrednosti CHF, upoštevajoč v času sklenitve obravnavane pogodbe veljavnih določil Zpotk, ni nedopusten. Obveznost kreditojemalca je bila v tem primeru odvisna od gibanja tečaja tuje valute CHF/EUR in je šlo v tem smislu za aleatorno pogodbo. Sklenitev aleatorne pogodbe pa ni nedopustna, četudi bi bilo tveganje precejšnje ali neobvladljivo¹⁶. Kavza v primeru sklenjene kreditne pogodbe je tako dopustna.

Glede ničnosti pogodbe zaradi kršitve pravic potrošnikov

20. Tožnik zahteva ugotovitev ničnosti celotne kreditne pogodbe (A2). Taka ugotovitev ničnosti celotne pogodbe je mogoča šele ob ugotovitvi, da je dogovor o vračilu kredita v protivrednosti nejasen in nepošten, kar pomeni presojo dobre vere toženke in obstoj morebitnega znatnega neravnotežja med pravicami in obveznostmi strank¹⁷. Prvo vprašanje, na katerega je sodišče moralo odgovoriti v predmetnem postopku, je tako vprašanje izpolnitve pojasnilne dolžnosti toženke v predpogodbeni fazi. Presoditi je torej moralo, ali je toženka pred sklenitvijo sporne kreditne pogodbe tožniku ustrezno pojasnila vsebino in posledice sklenitve predmetne kreditne pogodbe z valutno klavzulo CHF, tako, da je tožnik lahko razumel tveganje, ki izhaja iz kompleksnosti kreditnega posla in ga s sklenitvijo predmetne kreditne pogodbe z valutno klavzulo tudi sprejel.

Glede pojasnilne dolžnosti

21. Kriterije v zvezi z obsegom pojasnilne dolžnosti bank je sprva začrtalo sodišče EU, kasneje povzelo Vrhovno sodišče RS¹⁸. Nazadnje je o tem vprašanju odločalo tudi Ustavno sodišče v zadevi UP - 14/21 - 30 z dne 13. 1. 2022. Na pomen odločb SEU je sodišče že opozorilo v predhodni obrazložitvi (gre za zadevo C – 186/16 -

¹⁴ Tako tudi na primer VSRS sklep II Ips 201/2017.

¹⁵ Uradni list SFRJ, številka 29/1978 do 57/1989.

¹⁶ Tako v sklepu VS RS 201/2017.

¹⁷ Tako VSRS II Ips 137/2018.

¹⁸ Kot že navedeno prej v zadevah II Ips 197/2018, II Ips 195/2018, II Ips 32/2019 in že prej II Ips 201/2017 in II Ips 141/2017.

Andriciuć), ki je v bistvenem povzetku tudi v praksi VSRS in odločbi Ustavnega sodišča, in določa, da ni dovolj, da je kreditojemalec seznanjen z možnostjo zvišanj ali znižanj vrednosti tuje valute, temveč mora prejeti informacije takšne intenzitete in kakovosti, da bo zmožen oceniti potencialne znatne ekonomske posledice pogodbenega pogoja za njegove finančne obveznosti. Zavedati se mora, da prevzema valutno tveganje, ki ga bo ob devalvaciji valute, v kateri prejema dohodke, morda težko nosil; da to med drugim pomeni pregledno pojasnjeno, konkretno delovanje mehanizma, v katerega spada zadevni pogoj. Navedeno vključuje tudi, da je moral biti kreditojemalec opozorjen na možnost in vpliv zelo velike deprecijacije domače valute na obroke za odplačilo kredita. Tako je tudi Ustavno sodišče RS razlagalo pomen pojasnilne dolžnosti. Poudarilo je, da morajo biti pojasnila take narave, da lahko povprečen potrošnik na njihovi podlagi oceni potencialno znatne ekonomske posledice takega pogoja na njegove finančne obveznosti. Pojasnilo mora vsebovati vsaj vpliv zelo velike deprecijacije domače valute na obroke za plačilo kredita. Vprašanje je torej, kakšno je bilo pojasnilo in ali je moglo povzročiti zavedanje tečajnega nihanja in možnosti sprememb višine obrokov ter ali se je tožnik mogel zavedati dejanskih posledic zelo velike deprecijacije domače valute na višino njegovih kreditnih obveznosti v obdobju odplačevanja kredita. SEU je še odločilo, da je glavni predmet pogodbe (v konkretnem primeru pogoj, vsebovan v kreditni pogodbi z dne [redacted] 2007 z valutno klavzulo), treba obravnavati kot pogoj, ki ni bil posamično dogovorjen. Zato so neutemeljene navedbe toženke, da je v obravnavanem primeru določilo o valutni klavzuli pogoj, ki je bil posamično dogovorjen¹⁹. Dogovor o vračilu kredita z valutno klavzulo je glavni predmet pogodbe in je podvržen presoji poštenosti le, če ni bilo zadoščeno zahtevi po njegovi jasnosti in razumljivosti. Tej je zadoščeno, če je toženka izpolnila svojo pojasnilno dolžnost.

22. Sodišče sodi, da je sporna kreditna pogodba (A2, A3) napisana v slovnično jasnem in razumljivem jeziku. Pogodba ima jasno in natančno opredeljeno, za koliko CHF je tožniku odobren kredit, kolikšen je predviden znesek vsakomesečne anuitete vračila kredita, kolikšne so obrestne mere in kaj pomenijo ter kakšna je odplačilna doba kredita. Toženka je tudi izplačala znesek kredita v EUR protivrednosti [redacted] CHF. Po naravi stvari pa valutna klavzula pomeni, da se ob spremembi vrednostnega razmerja med EUR in CHF spremeni tudi višina mesečne anuitete, ki jo mora tožnik plačati toženki. Zaradi spremembe tečaja se je tekom vračanja kredita spreminjala mesečna anuiteta tožnika v EUR. Sama kreditna pogodba ne vsebuje takih pogojev, ki bi bili nepošteni že na prvi pogled ali narekovali presojo, da gre za nedovoljen pogodbeni pogoj in da bi ga bilo potrebno razlagati v korist potrošnika. Vendar navedeno še ne zadošča za sklep, da je bil glavni predmet sporne kreditne pogodbe jasen in razumljiv. Sodišče je moralo ugotoviti in presoditi, ali je bilo valutno tveganje tožniku predstavljeno na način, da je lahko predvidel, da lahko ob sklepanju pogodbe ugoden kredit (kot ga je po njegovi izpovedbi tedaj sam

¹⁹ Temu je pritrnilo tudi Vrhovno sodišče RS v odločbi II Ips 195/2018.

štel) zaradi spremembe referenčne obrestne mere ali zaradi spremembe tečajnega razmerja med valutami CHF in EUR postane zanj neugoden in da je to tveganje sprejel. V ta namen je poleg predloženih listinskih dokazov upoštevalo tudi zaslišanje tožnika ter prič, predlaganih s strani obeh pravnih strank. Priče

so v približno istem obdobju vzeli kredit na enak način kot tožnik in so izpovedovali o obsegu pojasnilne dolžnosti, opravljene s strani toženke. Obenem pa so toženkine priče v obravnavanem obdobju sklepali kreditne pogodbe s strankami. Tožnik je zaslišan izpovedal predvsem, da je lahko dobil kredit le v CHF, da mu je pojasnil, da je kredit, vezan na CHF tak, da so možna malenkostna nihanja pri obrokih. Da vsi vemo, kako trdna je valuta švicarski frank ter večjih nihanj ni za pričakovati, nekaj evrov gor, nekaj dol. Dal mu je tudi obračun za oba kredita, tako v EUR, kot v protivrednosti CHF, razlika v končni ceni kreditov je bila nekje EUR pri končnem poplačilu, zato se je odločil za kredit v protivrednosti CHF. Pričakoval je možna nihanja mesečnih anuitet le za do EUR mesečno. Po njegovem spominu je bila začetna anuiteta nekje v protivrednosti EUR, najvišja pa okrog EUR. Ker kreditnih obrokov ni mogel več odplačevati, je šla banka v izvršbo, nato je terjatev prodala družbi. Dve leti je dosegel odlog izvršbe po šest mesecev, nato je začel plačevati po EUR mesečno in nato še po EUR mesečno. Sicer je tožnik potrdil, da je prebral pogodbo, preden jo je podpisal. Na drugi strani je priča tožene stranke referent, izpovedal, da so vedno upoštevali želje komitenta, vedno napravili informativni izračun, opozorili, da stranka prejema plačo v evrih, da gre za preračunavanje valut in hkrati vedno dali stranki na izbiro, ali bo vzela kredit v EUR ali CHF protivrednosti in napravili oba izračuna, ki je podpisal predmetno kreditno pogodbo, je izpovedal, da so imeli referenti navodila za celovito predstavitev zadev, da so morali narediti izračune in prikazati razliko v CHF ali protivrednosti CHF kreditih, predstaviti obrestno mero, tako EURIBOR kot LIBOR ter da so po nihanjih predstavili en vzorec za tako imenovano konverzijo švicarskih kreditov, ker so želeli približati naveden kredit komitentom - kreditojemalcem. takrat vodja enote in finančnih trgov pri toženi stranki, je izpovedal, da so krediti v CHF oziroma z valutno klavzulo bili atraktivni zaradi nižje obrestne mere. Izpovedal je, da banka na račun tečajne razlike ni imela koristi, korist pa je imela iz obresti. Sicer, kar se tiče tečajnih sprememb, je morala imeti banka svojo pozicijo zaprto. Referent pri toženi stranki je bil tudi priča, ki je izpovedal, da niso favorizirali kreditov v tuji valuti. Banke so pričakovale dobiček od natečenih obresti. Izpovedal je, da sam ni dajal zagotovil, kako se bo tečaj gibal v prihodnje. Tudi sam ima kredit v CHF. Ti krediti pa so bili glede na trenutno vrednost LIBOR-ja v času sklepanja teh pogodb (v letu 2007) cenejši. Stranke so se po njegovem mnenju zavedale tveganja. Zanikal pa je trditev tožnika, da bi bili referenti nagrajeni, če so dali kredit v CHF. Zaslišani kreditojemalci, ki so jemali v

podobnem času podobne kredite, so izpovedali: [REDACTED] je izpovedal, da je bil tedaj še pri [REDACTED] ko je izvedel, da je kredit v CHF trdna valuta, da so odstopanja pri vračanju lahko le 1 do 2 % v mesečnih anuitetah, kredit pa je vzel, ker ni bil sposoben pridobiti kredita v SIT. [REDACTED] je izpovedala, da naj bi [REDACTED] predstavil kredit kot zelo ugoden, da so odstopanja lahko le nekaj [REDACTED] EUR pri mesečnih anuitetah. [REDACTED] je izpovedal, da kredita v EUR ne bi dobil tako visokega, torej ne tako visokega končnega zneska. Tečaj CHF pa naj bi bil stabilen že 40 ali 50 let, kar naj bi mu zatrdil referent [REDACTED]. Priča [REDACTED] je izpovedala, da ona ni sodelovala z banko, kar ve, ve iz posredovanih podatkov svojega moža, ki se je informiral na banki. Spomnila se je, da naj bi bilo dano zagotovilo, da se mesečne anuitete lahko spreminjajo [REDACTED] % gor ali dol, kar naj bi pričel rekel [REDACTED]. Priča [REDACTED] je izpovedal, da se mu je mudilo dobiti kredit. Na spletni strani so bili krediti v EUR in CHF, vendar je bančnik preferiral kredit v CHF. Zaradi nizkih anuitet se je odločil za kredit v CHF. Pričakoval je možna odstopanja za [REDACTED] % gor ali dol, kar naj bi mu rekel tudi priča [REDACTED] na okencu banke. Konverzijo pa so mu ponudili leta 2011. Povedal je, da ga banka ni silila, naj vzame kredit v CHF, zato niso dokazane navedbe tožeče stranke, da je toženka preferirala kredit v CHF. Priča [REDACTED] je izpovedal, da je bil na petih do šestih banka bankah in se zanimal za kredit glede na dejstvo, kakšen znesek kredita je potreboval. Sicer je menil, da je CHF stabilna valuta, kjer lahko obrok niha za [REDACTED] do [REDACTED] odstotke gor ali dol, kar naj bi mu zatrdili tudi na banki. Priča [REDACTED] je izpovedal, da so mu na banki svetovali kredit v CHF, ker naj bi bil zanj najbolj ugoden, zato ga je leta 2007 tudi vzel. Konverzijo so mu ponudili v letu 2015. Hodil pa je na poslovalnico na [REDACTED]. Podobne zaključke so podali tudi kreditojemalci, katerih pisne izjave je predložil tožnik v predmetnem spisu, zato se sodišče do njih ne bo posebej opredeljevalo. Iz njih izhaja splošno pojasnilo, da je bilo o gibanju tečaja v prihodnje s strani banke povedano, da se bodo dogajala rast in padec, vendar brez predvidevanja v kakšnem obsegu (tako npr. izjava priča [REDACTED]).

23. Sodišče tako ugotavlja, da so stranke vedno dobile izračun v obeh valutah, pri čemer je bil kredit v CHF cenejši, saj je bila obrestna mera LIBOR nižja od obrestne mere EURIBOR, zaradi česar je bila tedaj tudi nižja mesečna anuiteta. Sodišče verjame, da je bila vsaka stranka opozorjena, kako je sestavljen mesečni obrok, to je iz obrestne mere, ki je vezana na šestmesečni LIBOR, ter pri švicarskem franku na tečajno razliko in šestmesečni LIBOR, ki se prav tako lahko spreminja. Sodišče sicer tožniku verjame, da mu je bil kredit v protivrednosti CHF predstavljen kot ugoden, saj so pričel tožene stranke izpovedale, da je bila v času sklepanja kreditne pogodbe obrestna mera LIBOR na nizki ravni, zaradi česar je bila anuiteta v proti vrednosti CHF nižja kot pri EUR kreditu pri isti vrednosti odobrenega kredita. Kar pomeni, da je bil vsaj tedaj kredit v protivrednosti CHF na prvi pogled dejansko ugodnejši kot CHF kredit. Vprašanje njegove ugodnosti na daljši rok pa je pravzaprav bistveno vprašanje v

predmetnem postopku. Odločilno je, ali je bilo tožniku v konkretnem primeru dovolj jasno predstavljena možnost, da kredit na dolgi rok z odplačilno dobo 20 let lahko ne bo več tako ugoden ter ali je bil tožnik to pripravljen tvegati. Sodišče ugotavlja, da je bilo vsaj osnovno predstavljeno valutno tveganje vsem kreditojemalcem, torej tudi tožniku, s strani bančnih uslužbencev. Sodišče tudi sodi, da banka kreditov v CHF ni preferirala ali kreditojemalcev zavajala, tudi tožnika ne in da je bil seznanjen z možnostjo nihanja tečaja CHF / EUR. Vendar navedeno še ne utemeljuje zaključka, da mu je bilo valutno tveganje vsebinsko ustrezno pojasnjeno. Glede na novejšo sodno prakso je bistveno, ali je bil tožnik sposoben oceniti dejansko tveganje, ki ga bo prevzel nase, ali se je pri tem zavedal, da prevzema valutno tveganje, ki ga bo ob devalvaciji valute, v kateri prejema dohodke, morda težko nosil. Pregledno mu je moralo biti pojasnjeno konkretno delovanje mehanizma, v katerega spada zadevni pogoj, možnost vpliva "zelo velike" deprecije domače valute na obroke za odplačilo kredita. Seznanjen je moral biti, da so možne tudi velike spremembe tečaja in da sprememba valutnega tečaja ali LIBOR-ja lahko pomeni spremembo obroka in preostanka glavnice. Ti elementi v konkretni zadevi po primerjavi pričanj zaslišanih prič in in tožnika, niso bili predmet pojasnil, saj izhajajo, da so bančni uslužbenci pretežno pojasnjevali možne minimalne spremembe valutnega tečaja in obrestne mere, ne pa tudi, da kako je ta konkretni mehanizem deloval na končno višino obveznosti kreditojemalcev. Vsi kreditojemalci so namreč izpovedali, da jim je bilo rečeno, da bo valutno nihanje minimalno, da se bodo anuitete mogoče malo zvišale ali znižale, vendar se ne pričakuje nekih velikih sprememb. Vsi so tudi izpovedali, tako kot je trdil in izpovedal tožnik, da ga nihče ni opozoril na to, da bo lahko sprememba tečaja vplivala na višino same glavnice, oziroma da se bo lahko zgodilo, da bo glavnica kljub mesečnim obrokom padala zelo počasi. Tudi ni bilo konkretno pojasnjeno, kako bi določena sprememba v tečajih, izraženo v odstotkih, vplivala na višino njihove anuitete ter na stanje same glavnice. V skladu z ustaljeno sodno prakso za pojasnilno dolžnost banke ni potrebno predhodno znanje ali izobrazba kreditojemalca. Položaj tožnika je potrebno ocenjevati v luči povprečnega potrošnika, pojem potrošnika v smislu določila 2. člena Direktive pa je objektivni in neodvisen od njegovih konkretnih znanj ali informacij, s katerimi dejansko razpolaga. Banka je dolžna vsem kreditojemalcem posredovati vse znane informacije, ki omogočajo oceno ekonomskih vplivov spornega pogoja na njegove finančne obveznosti. Zato so nerelevantne navedbe tožene stranke, da je tožena tožnik že imel predhoden kredit z valutno klavzulo SIT, ki je bila tedaj domača valuta in EUR, ki je bil tedaj tuja valuta. Sodišče tako sodi, da toženska v konkretnem primeru ni podala informacij takšne intenzivnosti, da bi na njihovi podlagi lahko tožnik ocenil dejanski pomen tveganja, ki ga je s sklenitvijo sporne kreditne pogodbe prevzel nase. Izostalo je predvsem opozorilo, da lahko tožnik tveganje, ki ga je prevzel, v prihodnosti težko nosi, prav tako mu ni bilo pojasnjeno konkretno delovanje mehanizma, v katerega sodi zadevni pogoj, in pojasnilo, da so možne tudi velike spremembe tečaja in da sprememba valutnega tečaja ali LIBOR lahko pomeni

spremembo preostanka glavnice. Toženka je tožniku dala le splošna opozorila, da tečaj in obrestna mera lahko nihata, ne pa tudi, da je višina končnega zneska kredita odvisna od obeh negotovih spremenljivk, tako valutnega tečaja in variabilne obrestne mere LIBOR, katerih tveganost je neomejena, kar vključuje tudi možnost znatnih nihanj, ki so glede na trajanje kreditnega razmerja v obdobju dvajsetih let, realna in lahko tožniku bistveno otežijo odplačevanje kredita. Daljša kot je odplačilna doba - ročnost kredita, večja je verjetnost, da bo v obdobju trajanja prišlo do znatnega nihanja oziroma gospodarske krize ter z njo povezane visoke negotovosti. Bistvena je torej intenzivnost informacije, to je, da je povprečen potrošnik zmožen oceniti dejansko tveganje, da ga kreditotjemalka opozori, da dejansko prevzema neomejeno valutno tveganje, saj je gibanje tečaja tudi za banko neznanka, tudi ona ne more napovedati ne smeri ne obsega gibanja, pri čemer pa so možne tudi velike spremembe tečaja, zlasti v času gospodarskih kriz, ki lahko bistveno otežijo odplačevanje kredita²⁰.

24. Sodišče verjame, da toženka tako občutne spremembe stečaja v času sklepanja pogodbe ni predvidevala, prav tako tudi ni razpolagala s konkretnimi informacijami o bodočem gibanju tečaja. Hkrati pa je to ni oprostilo dolžnosti, da celostno opozori na tveganja, ki jih prenaša valutno kreditiranje. Povprečno izobraženemu potrošniku, kar je tudi tožnik, je jasno, da se tečajno razmerje lahko spremeni, prav tako se zaveda, da je verjetnost sprememb večja, če gre za za daljše obdobje kredita. Hkrati pa od povprečno razumnega potrošnika ni mogoče pričakovati, da se že na podlagi dejstva, da prejme nekoliko ugodnejši kredit (tožnik je štel kredit ugodnejši od EUR za razliko ██████████ EUR v času sklepanja pogodbe), zaveda, da nase prevzema visoko tveganje. Logično je, da višji donos praviloma prinaša višje tveganje, hkrati pa je neživljenjsko naziranje, da je na podlagi prejete ugodnosti, treba avtomatično vzeti v obzir možnost visoke izgube, ki je v daljšem obdobju realna. Za zavedanje, da so nihanja lahko zelo velika, ne le hipotetično, temveč tudi upošteva zgodovinske trende in dolgoročnost stanovanjskih kreditov, povsem realna, je potrebno že strokovno razumevanje valutnega trga. Takšno znanje je toženka nedvomno imela ali bi ga morala imeti in bi ga morala v zadostni meri prenesti na kreditotjemalca, ki je bil po poklicu industrijski oblikovalec in torej ni imel posebnih znanja s področja bančništva, bil je torej povprečen potrošnik, česar pa v obravnavani zadevi ni storila²¹. Na podlagi navedenega sodišče sodi, da toženka v konkretnem primeru ni zadostno opravila svoje pojasnilne dolžnosti.
25. Vendar pa dejstvo, da banka ni izpolnila svoje pojasnilne dolžnosti ustrezno, ne pripelje avtomatično do ničnosti pogodbe, lahko pa se takšen pogoj šteje za nejasnega in je podvržen presoji nepoštenosti. To pomeni, da je treba okoliščine oziroma obseg opravljene pojasnilne dolžnosti vključiti v presojo poštenosti, saj lahko nezadostno izpolnjena pojasnilna dolžnost izvira iz slabe vere oziroma se

²⁰ Primerjaj odločbi VSL I Cp 2064/2020 in I Cp 67/2022.

²¹ Tako na primer VSL sodba I Cp 883/2021.

odraža v znatnem neravnotežju med pogodbenima strankama. Ob zavajajoči, ne podani oziroma zelo pomanjkljivo opravljeni pojasnilni dolžnosti je, upoštevaje tveganje, ki ga kreditojemalec prevzema nase, mogoče ugotoviti znatno kvalificirano neravnotežje v trenutku sklenitve pogodbe oziroma je mogoče zaključiti, da je izpolnitev pogodbe znatno drugačna od tega, kar je potrošnik utemeljeno pričakoval.

Glede vprašanja (ne) poštenosti glavnega pogoja

26. Sodišče EU je v zadevi *Andriuc* pojasnilo, da je presojo nepoštenosti potrebno opraviti glede na trenutek, v katerem je pogodba sklenjena (konkretno v marcu 2007), pri čemer je potrebno upoštevati okoliščine, ki jih je banka lahko poznala ob sklenitvi pogodbe in bi lahko vplivale na njeno poznejše izvajanje, saj pogoj lahko pomeni neravnotežje med strankami, ki se pokaže šele med izvajanjem pogodbe. Pogoj o vračilu kredita v tuji valuti lahko ob evalvaciji nacionalne valute breme tečajnega tveganja nalaga potrošniku. Nacionalno sodišče mora ob upoštevanju vseh okoliščin konkretne zadeve ter zlasti strokovnega znanja in izkušenj banke glede mogočih sprememb menjalnih tečajev in tveganj pri posojilih v tuji valuti presoditi, ali je banka ravnala v dobri veri ter obstoj morebitnega znatnega neravnotežja med pravicami in obveznostmi strank. Presoja se, ali bi banka, če s potrošnikom lojalno in pravično posluje, lahko razumno pričakovala, da bi potrošnik sprejel tak pogoj v okviru posamičnih pogajanj²².
27. ZVPot pri opredelitvi meril nepoštenosti izhaja iz utemeljenih pričakovanj potrošnika glede izpolnitve pogodbe. Ker so pričakovanja potrošnika neločljivo povezana z opravljeno pojasnilno dolžnostjo, se je v okviru presoje nepoštenosti treba opredeliti, kako je pomanjkljivo opravljena pojasnilna dolžnost vplivala na pričakovanja potrošnika glede izpolnitve pogodbe. Upoštevati je treba poklicno skrbnost in znanja banke glede mogočih nihanj menjalnih tečajev in tveganj, neločljivo povezanih s sklenitvijo kredita v tuji valuti. Vprašanje vpliva pomanjkljivo opravljanje pojasnilne dolžnosti in strokovnega znanja ter izkušenj banke glede mogočih sprememb menjalnih tečajev na presojo nepoštenosti sta pravzaprav neločljivo povezani. Strokovno znanje banke oziroma informacije, ki jih je banka imela tako glede splošnega valutnega tveganja kot tudi gibanj tečajnega para CHF / EUR, je izhodišče pri presoji, kaj bi toženka morala prenesti na tožnika, obenem pa poda odgovor, kolikšen je bil dejanski razkorak oziroma neravnotežje med pravnima strankama v trenutku sklenitve pogodbe glede poznavanja tveganj, ki jih prinaša pogodbeno razmerje. Glede na stališča SEU in Ustavnega sodišča okoliščin, ki jih za presojo nedovoljenosti predvideva Direktiva 93/13/IGS, ni mogoče enačiti zgolj s subjektivnim vedenjem banke ali njeno objektivizirano zmožnostjo napovedovanja bodisi bodočih gibanj tečajnega para CHF / EUR. O znatnem neravnotežju - nepoštenosti je mogoče govoriti že,

---

22 54. do 57. točka obrazložitve sodbe v zadevi *Andriuc*.

če ima banka znanje in boljša sredstva, da predvidi valutno tveganje, pa ne izpolni zahteve po preglednosti v zvezi s tem, saj je potrošnik tisti, ki v celoti nosi stroške gibanja terminskih tečajev. Ob ne podani oziroma pomanjkljivo opravljeni pojasnilni dolžnosti je namreč na eni strani pogodbeni stranka, ki se tveganja zaveda in ga v celoti prenaša na drugega, na drugi strani pa pogodbeni stranka, ki tveganja ne razume in ga celo v celoti prevzema nase ter nanj ni pripravljena. Že dejstvo, da lahko tečaj znatno zaniha ali v eno ali v drugo smer, ob nezavedanju, da je takšna možnost realna, postavlja kreditorejmalca v nezavidljiv položaj v trenutku sklenitve pogodbe. Obstaja možnost, ki je odvisna od nenapovedljivih dogodkov, da se bo neinformirana odločitev izkazala za odlično ali pogubno, ali nekje vmes. V zvezi z zgoraj podanim ustaljenim stališčem to ne pomeni, da pomanjkljivo opravljena pojasnila dolžnost avtomatično povzročijo, da je pogodbeno razmerje nično. Je pa okoliščine oziroma obseg opravljene pojasnilne dolžnosti potrebno upoštevati tudi pri presoji nepoštenosti, saj lahko nezadostno izpolnjena pojasnilna dolžnost izvira iz slabe vere oziroma se odraža v znatnem neravnotežju med pogodbenima strankama. V okoliščinah izrazito večplastnega asimetričnega razmerja banke s potrošnikom namreč šele presoja (ne) poštenosti pogodbenega pogoja dejansko udejanja varstvo potrošnika kot šibkejši stranke. Ob zavajajoči, ne podani oziroma zelo pomanjkljivo opravljeni pojasnilni dolžnosti je, upoštevaje tveganje, ki ga kreditorejmalce prevzema nase, mogoče ugotoviti znatno (kvalificirano) neravnotežje v trenutku sklenitve pogodbe oziroma je mogoče zaključiti, da je izpolnitev pogodbe znatno drugačna od tega, kar je potrošnik utemeljeno pričakoval. V konkretnem primeru tožnik ni izkazal pogoja nepoštenosti pogoja o vračilu kredita v protivrednosti CHF, saj ni izkazal, da bi ta v nasprotju z zahtevo dobre vere v njegovo škodo povzročil znatno neravnotežje v pogodbenih pravicah in obveznostih strank, kot to zahteva prvi odstavek 3. člena Direktive. Nacionalno sodišče mora, upoštevaje najnovjšo odločbo sodišča SEU-C-405/21, ob upoštevanju vseh okoliščin obravnavane zadeve najprej presoditi morebitno nespoštovanje zahteve dobre vere in nato obstoj morebitnega znatnega neravnotežja v škodo potrošnika v smislu člena 3 (1) Direktive 93/13, vendar pa je treba člen tri (ena) in člen osem direktive 93/13 razlagati tako, da ne nasprotujeta nacionalni ureditvi, na podlagi katere je mogoče v primeru, da pogodbeni pogoj v škodo potrošnika povzroči znatno neravnotežje v pogodbenih pravicah in obveznostih strank, ugotoviti nepoštenost tega pogoja, ne da bi bilo treba v takem primeru preveriti zahtevo "dobre vere" v smislu tega člena 3 (1). Ne glede na to je sodišče ugotavljalo tako pogoj dobre vere kot znatnega neravnotežja²³.

Presoja dobre vere

²³ V skladu z razlogovanjem sodišča VSL v zadevi I Cp 1080/2022 z dne 22. 12. 2022 nobeno od navedenih mnenj SEU (ne Andriciuc, ne C- 405/21) eksplicitno ni tako, da bi ga bilo mogoče razumeti kot napotek k zaključku o ničnosti pogodbe, če banka ni perfektno opravila svoje dolžnosti celovitega informiranja potrošnika.

28. Na podlagi celotnega izvedenega dokaznega postopka sodišče sodi, da je banka ob sklepanju kreditne pogodbe s tožnikom ravnala v dobri veri. Tožnik nasprotnega ni dokazal. Po presoji sodišča je ključno za presojo dobrovernosti banke vprašanje, ali je kot bančni strokovnjak lahko predvidela, da se tveganje, ki ga je prevzel tožnik, dolgoročno ne bo realiziralo v njegovo korist, da je torej verjetnost negativnega gibanja tečaja pomembno večja kot verjetnost pozitivnega gibanja. Obstoje dobre vere toženke temelji na tem, kakšne informacije je imela glede gibanja tečaja CHF v času sklepanja kreditne pogodbe, torej v letu 2007. Toženka je strokovnjak na področju kreditiranja, tožnik je laik, kar je imelo sodišče v uvidu ob presoji dobre vere toženke. Skladno s stališčem SEU je pri presoji dobre vere potrebno upoštevati zlasti moč pogajalske pozicije strank in, ali je bil potrošnik spodbujen v strinjanje z zadevnim pogodbenim pogojem. Prav tako mora nacionalno sodišče preveriti, ali bi lahko ponudnik (banka), če s potrošnikom lojalno in pravično posluje, razumno pričakovala, da bi potrošnik tak pogoj sprejel v okviru posamičnih pogajanj. Obenem je tudi pri oceni dobre vere potrebno razlikovati med zavedanjem toženke, da se tečaj lahko (potencialno) znatno spremeni tako v škodo kot v korist tožnika (splošna izpostavljenost valutnemu tveganju) in njenim vedenjem, da se bo tečaj EUR / CHF spremenil v škodo tožnika (konkretna izpostavljenost tveganju). Ni dvoma, da bi bila toženka slaboverna, če bi imela konkretne informacije, da se bo tečaj EUR / CHF spremenil v škodo tožnika, pa bi te informacije prikrila, saj bi na tak način ravnala v škodo tožnika. Zgolj zavedanje, da se tečaj lahko znatno spremeni tako v eno kot v drugo smer, brez oprijemljivih okoliščin, da bi toženka kreditodajalka iz škodoželjnih nagibov izpostavila neomejenemu tveganju, pa zaključka, da bi kreditodajalka (banka - toženka) ravnala v škodo tožnika (slaboverno), ne dopušča.
29. Sodišče v konkretni zadevi sodi, da ni mogoče zaključiti, da je toženka razpolagala z informacijami o bodočem gibanju tečaja CHF / EUR in da jih je tožniku zamolčala. V letih po sklenitvi kreditne pogodbe je namreč prišlo do svetovne gospodarske krize, ki je znatno okrepila tečaj CHF, kasneje pa še do nepredvidljivega enostranskega ukrepa švicarske centralne banke, ki je poglavitni vzrok za občuten padec EUR v razmerju do CHF v letu 2015. Pomembna nadaljnja okoliščina je tudi, da tožniku posojilo v CHF ni bilo ponujeno kot edino možno, saj se je glede kredita sam obrnil na banko. Izpovedal je namreč, da je potreboval kredit za [REDACTED] v zvezi z [REDACTED] [REDACTED] zato se je obrnil tudi na [REDACTED] toženke, ki je tedaj objavila ugodnost, da so pri njih boljše obrestne mere. Za kredit z valutno klavzulo CHF se je tožnik odločil, ker je tako valutna klavzula kot nizka obrestna mera LIBOR omogočala nižje obroke in ker je bil končni znesek kredita po informativnem izračunu ugodnejši. Tožnik je izpovedal, da je prejel oba izračuna, tako za kredit v EUR kot za kredit v CHF in je bil po izračunu končni znesek za vrnitev ob tedaj znanih spremenljivkah za [REDACTED] EUR v korist kredita z valutno klavzulo. Tožnik se je torej za sklenitev spornega kredita odločil sam, saj ga je potreboval

za pokritje [redacted] in za ureditev svoje [redacted]
[redacted] zato sodišče zaključuje, da ni bil prisiljen ali spodbujan k sklenitvi
prav konkretne kreditne pogodbe.

30. Četudi je sodišče presodilo, da banka ni zadostno opravila pojasnilne dolžnosti, pa to samo po sebi ne pomeni, da je bila banka pri sklepanju oziroma pogajanju nedobroverna. Sporni kredit je bil sklenjen po daljšem obdobju velike gospodarske rasti, tudi visoko kvalificirane finančne institucije pa niso bile imune na podcenjevanje finančnih tveganj, kar se je odražalo tudi v informiranju potrošnikov. Največji vpliv na vrednost CHF sta imela torej dva dogodka, to je enostranska ukrepa švicarske centralne banke v letih 2011 in 2015²⁴, ki ju ni bilo mogoče predvideti že v letu 2007. Da je bila svetovna gospodarska kriza in posledičen velik padec EUR v razmerju do CHF v letu 2015 za bančne strokovnjake pričakovani, je lahko videti le iz perspektive sedanosti na pretekle dogodke. Sodišče zato ne dvomi, da sprememba tečaja CHF, še posebej tista v letu 2015, ni izvirala iz sfere toženke in ta nanjo ni imela nobenega vpliva, predvsem pa zanjo ni mogla vedeti. Navedeno so potrdile tudi zaslišane priče tožene stranke. Tudi tožniku je bilo jasno, da so lahko operirali le z zgodovinskimi podatki. Potrdil je namreč, da je tudi sam pregledal gibanje tečaja CHF / EUR v obdobju nekaj let pred sklenitvijo kreditne pogodbe v letu 2007. Priče tožene so potrdile, da takšnega porasta vrednosti CHF niso mogli pričakovati. Sodišče zaključuje, da kredibilna napoved gibanja tečajev, še posebej na daljše obdobje, realno ni (bila) mogoča. Nanje namreč vpliva vrsta nepredvidljivih dejavnikov, kot so geopolitične razmere, cilji politik centralnih bank itd. Tudi na podlagi vsebine depeše Ministrstva za zunanje zadeve Republike Slovenije z dne 16. 1. 2015, je moč zaključiti, da je bila odločitev nacionalne banke Švice z dne 15. 1. 2015, s katero je odpravila omejitev tečaja CHF / EUR, šok tako za strokovno kot splošno javnost, tako gospodarstva in prebivalce Švice, švicarsko vlado, kot tudi drugod po svetu. Glavne spremembe v višini anuitete ter preostale višine glavnice, oboje preračunano v EUR, so torej po presoji sodišča posledice manjših fluidnih sprememb v tečaju EUR / CHF, v bistveno večjem delu, pa posledice hipne in povsem nepričakovane spremembe tečaja EUR / CHF zaradi enostranske odločitve tuje nacionalne banke, pri čemer na oba faktorja toženka ni mogla imeti nobenega vpliva in ju tudi ni in niti ne bi mogla predvideti. Toženka je lahko vedela, da se tečaj lahko spremeni, ni pa mogla vedeti, kdaj in v kakšni višini. Četudi je strokovnjak na področju bančništva, v trenutku sklepanja predmetne kreditne pogodbe ni mogla napovedati prihodnjega gibanja tečaja CHF s kakršnokoli stopnjo zanesljivosti. Velja namreč, da spremembe tečaja niso podvržene zakonitostim, ki bi omogočile vsaj približno zanesljivo napoved gibanja, temveč so odvisne od številnih dejavnikov, tako ekonomskih, kot političnih, na katere pa toženka kot poslovna banka, zagotovo ni imela nobenega vpliva. Šlo je za pristojnost nacionalne

²⁴ Leta 2011 je švicarska banka fiksirala tečaj med CHF in EUR: 1 EUR = 1,2 CHF, leta 2015 pa je tečaj razveljavila.

švicarske centralne banke, ki vodi in izvaja monetarno politiko Švice, ki ni članica EU²⁵. Teoretiki opozarjajo, da so ravnanja švicarske centralne banke, torej organa suverene tuje države, dejanja oblastnega organa (iure imperii), na katere poslovne banke v drugih državah ne morejo vplivati²⁶, prav tako pa se ne zatrjuje, da bi Banka Slovenije ali slovenske poslovne banke o nameravanih ukrepih švicarske centralne banke bile vnaprej obveščene. Banka je torej v trenutku sklepanja sporne pogodbe mogla in morala vedeti le, da se tečajno razmerje EUR / CHF lahko spremeni. Sodišče ne dvomi, da je to mogel in moral vedeti tudi tožnik, saj je tudi povprečno izobraženemu potrošniku, kar je po presoji sodišča tožnik tudi je, znano, da se devizni tečaji lahko spreminjajo. Ker je bila pogodba sklenjena za obdobje 20 let, je moralo biti skoraj gotovo, da se bo tečaj tekom odplačevanja kredita spremenil. Tožnik se je moral zavedati, da je tveganje realno in da se lahko v dobi odplačevanja kredita kadarkoli uresniči, oziroma, da se v določeni meri najbrž celo bo uresničilo. Tožnik je bil opozorjen, da se bo v takem primeru evrska protivrednost njegove anuitete povišala. Dejstvo možne spremembe tečaja je bilo torej obema pogodbenima strankama znano in toženka tega dejstva tožniku ni prikrivala oziroma je na to možnost opozorila v okviru valutnega tveganja v obsegu, kot je bilo že obrazloženo zgoraj. Da se je tožnik zavedal pomena nihanja tečaja na njegovo obveznost, je sam potrdil zaslišan na naroku. Nobeni pogodbeni stranki pa ni bilo znano, kdaj in za koliko se bo tečaj spremenil. Sprememba tečaja v prihodnosti tudi ni bila tako očitna ali neizbežna, kot sedaj poskuša prikazati tožnik²⁷ in kot se zdi v sedanjosti iz perspektive dogodkov, ki so sledili. Do znatne spremembe tečaja je prišlo sedem let po sklenitvi pogodbe in skoraj 10 let po prvih priporočilih ter opozorilih Banke Slovenije (iz leta 2005).

31. Tožnik se je v dokazovanje zatrjevanja slabe vere toženke skliceval na več dokumentov Banke Slovenije, to je Poročilo o finančni stabilnosti Banke Slovenije iz junija 2005, dopisa z dne 4. 7. 2006 in 19. 12. 2007, v zvezi s katerimi trdi, da so komercialne banke tudi na podlagi teh opozoril in drugih pisanj Banke Slovenije vedele ali vsaj mogle računati z možnostjo, da bo tečaj CHF zrasel v primerjavi z EUR, in da so posledično tudi morale vedeti, kaj bo to pomenilo za obveznost kreditojemalcev v CHF. Le dopis z dne 4. 7. 2006 je bil sprejet pred sklenitvijo sporne kreditne pogodbe (sklenjena je bila v marcu 2007), drugi dopis iz 19. 12. 2007 je bil sprejet že kasneje, po sklenitvi kreditne pogodbe. Enako

²⁵ Tako na primer razlogovanje v odločbah VSL II Cp 1977/2017, potrjena s sodbo in sklepom VSRS II Ips 195/2018.

²⁶ Tako v članku J. Sladič, Monetarna politika švicarske narodne banke je akt Iure Imperii, o katerem avstrijska sodišča ne morejo odločati, pravna praksa, številka 30/2017.

- 27 Nenazadnje je tudi iz njegove lastne evidence plačil pod A73 razvidno, da je on sam odplačeval anuitete v protivrednosti od [REDACTED] do [REDACTED] EUR v letih do [REDACTED] 2011, ko je še odplačeval kredit, ki pa ga ni prenehal plačevati zaradi rasti anuitet temveč zaradi [REDACTED] to pa je okoliščina v njegovi in ne toženkini sferi.

velja tudi za zgibanko Informacije o tveganjih najemanja kreditov v tuji valuti, ki jo je Banka Slovenije izdala šele leta 2008, kar je tudi po sklenitvi sporne kreditne pogodbe. Tožnik tako ni uspel dokazati, da naj bi Banka Slovenije komercialne banke opozarjala na dvig valute kot gotov dogodek v prihodnosti. Ne Banka Slovenije ne komercialne banke po presoji sodišča niso mogle z gotovostjo napovedati, kdaj in kako se bo tečaj CHF spremenil, zato niso utemeljene trditve tožnika, da je toženka zlonamerno prikrivala informacije. Gornje dokumente je v skladu z ustaljeno sodno prakso potrebno presojati v luči informacij, ki so bile na voljo v času, ko je Banka Slovenije te dokumente sestavila in jih posredovala poslovnim bankam in hranilnicam, ne pa na podlagi vedenj je znanj, kar se je zgodilo pozneje. Tudi zapis v Poročilu o finančni stabilnosti iz leta 2005, da je bil CHF leta 2005 na relativno nizkih ravneh in da je mogoče pričakovati njegovo apreciacijo, nima takega pomena, kot ga poudarja tožnik, saj gre le za splošna opozorila v zvezi z izpostavljenostjo bank in komitentov tečajnemu tveganju. Dolgoročno je apreciacija, kot je bilo že pojasnjeno, na določeni točki ekonomskega cikla vedno lahko pričakovana, ne pa tudi natančno napovedljiva. Leta 2005 še zdaleč ni bilo samoumevno, da bo do spremembe tečaja prišlo, kar dokazuje nenazadnje tudi dejstvo, da je do znatne rasti tečaja CHF prišlo šele slabih 10 let po izdaji tega poročila, v letu 2015²⁸. Edina konkretnejša napoved iz poročila Banke Slovenije iz leta 2005 se je takrat nanašala na pričakovano kratkoročno apreciacijo CHF v prihodnjih dveh letih (to je v letih 2005 do 2007). Ta napoved pa se ni uresničila, temveč je v tem obdobju prišlo celo do deprecijacije CHF, torej se je vrednost CHF dejansko gibala v nasprotni smeri, smeri od napovedane²⁹. Informacija o neuresničeni napovedi bi bila za kreditojemalca torej brezpredmetna³⁰. Banka Slovenije po prepričanju sodišča leta 2005 ni mogla imeti v mislih ali v uvidu za obravnavani primer odločilne razloge za apreciacijo, do katere je prišlo zlasti leta 2011 in 2015, to je gospodarske krize in predvsem ukrepov švicarske centralne banke, za katere tudi sama Banka Slovenije ni mogla vedeti, ali in kdaj naj bi se ti zgodili. Sodišče zato sodi, da gre pri omenjeni vsebini dokumentov Banke Slovenije v delu, ki se nanašajo na poslovanje s fizičnimi osebami, predvsem za opominjanje poslovnih bank na spoštovanje dolžnosti, ki jih imajo že na podlagi zakonodaje, po ZVPot in ZVPotk, da so v navedenih dokumentih torej zgolj splošna opozorila v zvezi z izpostavljenostjo bank in komitentov tečajnemu tveganju in v njih ni nobenih konkretnih podatkov, ki bi jih morala toženka poudarjati ob sklepanju posojil z valutno klavzulo (ali v tuji valuti), ali pa podatkov, ki bi kazali, kakšno bo razmerje CHF / EUR v prihodnosti. Dejstva, kdaj bo prišlo do neugodnega nihanja tečaja, ali v zgodnejši ali v poznejši fazi izvajanja kreditne pogodbe, se tedaj po prepričanju sodišča ni dalo napovedati. Glede na ročnost konkretne kreditne pogodbe (doba vračila je 20 let) je bilo dolgoročno gibanje tekom trajanja celotne odplačilne dobe pravzaprav nemogoče napovedati. Strokovni

²⁸ Primerjaj sodba in sklep VSRS II Ips 195/2018.

²⁹ Odločba VSRS II Ips 137/2018.

³⁰ Odločba VSRS II Ips 195/2018.

članek z naslovom tveganost posojil v švicarskih frankih mag. Tatjane Šuler kot del poročila o finančni stabilnosti iz maja 2007 v ničemer ne napoveduje smeri gibanja valut, temveč le opozarja na tečajno in obrestno tveganje, katerih obstoj v predmetni pravdi niti ni sporen.

32. Glede opozoril oziroma dopisov Banke Slovenije velja še dodati, da iz njihove vsebine med drugim izhaja tudi, naj se banke zaradi naraščajočega obsega kreditiranja v CHF same zavarujejo pred valutnim tveganjem in kreditojemalce nanj tudi opozorijo s klavzulo v pogodbi ali s posebno izjavo, kjer stranka potrdi, da je s tveganjem seznanjena. Zaslišani bančni uslužbenci toženke so izpovedali, da so imeli navodilo o opozarjanju na valutno tveganje, [REDACTED] je izpovedal, da so imeli navodila celovito predstaviti kredite v tuji valuti ali z valutno klavzulo, kar kaže, da je bila kreditom v CHF kot posledica opozoril Banke Slovenije posvečena določena pozornost v smislu varovanja koristi kreditojemalcev. Tudi dejstvo, da Banka Slovenije ni ravnala tako, kot je ravnala Avstrijska centralna banka, ki je januarja 2006 izdala zgibanko z informacijami o valutnem tveganju pri kreditih v CHF ne more iti v škodo toženki, ki ni slovenska centralna banka in njenih dejanj ne more nadomestiti. Toženka je namreč podvržena nadzoru BS in ne Avstrijske centralne banke. Tudi članek [REDACTED] z naslovom Avstrijske banke so leta in leta ustvarjale ekstremne profite na švicarskih frankih v celi vzhodni v Evropi, je iz razloga, kot je naveden zgoraj, nerelevanten. Tudi v letaku o stanovanjskih kreditih po presoji sodišča ni nič zavajajočega ali slabovernega. Tudi članek o aferi BNP (Paribas - Personal Finance), ni relevanten za pri konkretni primer, saj ne gre za primerljiv produkt. Sodišče zato ne zaključuje, da je toženka razpolagala s podatki o napovedani krepitvi tečaja CHF / EUR, pa bi te podatke s svojim kreditojemalcem zamolčala. Glede na splošno znano dejstvo, da se tečaji lahko gibljejo v obe smeri, navzgor in navzdol, kar so nenazadnje izpovedali tudi tožnik in njegove priče - ostali kreditojemalci, in kar izhaja tudi iz njihovih pisnih izjav, bi se trend na dolgi rok lahko obrnil tudi v drugo smer, to je v korist kreditojemalcev. Možnosti dolgoročnega gibanja tečaja v škodo tožnikov toženka ni zanemarila, saj je sprejela ukrepe, ki so bili namenjeni uravnoveženju tega tveganja, podala je opozorilo na valutno tveganje v pogodbi, kjer je opozorila tudi na možne spremembe OM, podala določena pojasnila bančnih uslužbencev v tej smeri, podana je vključitev pogodbene klavzule o možnosti predčasnega poplačila kredita in refinanciranju, zato sodišče sodi, da je banka ravnala v dobri veri. Pomanjkljiva pojasnilna dolžnost (kot je ugotovljena v predhodni obrazložitvi) ni prerasla v slabo vero banke³¹. Sodišče verjame, da banki ni v interesu, da bi se valutno tveganje uresničilo v škodo kreditojemalcev, saj je v takem primeru

³¹ Razlikovalne okoliščine kot so opisane v tč. 25 odločbe VSRS II Ips 18/2022 (da je banka vedela, da sta bila tam tožnika sposobna le za kredit v CHF (v našem primeru se je tožnik sam odločil zanj, ker se mu je zdel cenejši); tam sta bila tožnika seznanjena le z informacijami, ki so so bile zapisane v Pogodbi in objavljene na spletu (v našem primeru je tožnik bil seznanjen z možnostjo nihanja valute in spreminjanjem OM, opozorila niso bila le zapisana v pogodbi, ampak so se o tem pogovarjali z referentom), v predmetni pravdi niso podane.

ogrožena tudi odplačilna sposobnost stranke in možnost, da banka uresniči svoj pogodbeni interes (torej dobi po plačan celoten kredit z obrestmi). Toženka gibanja tečaja niti v pozitivno niti v negativno smer ni mogla predvideti, tožniku je predstavila informacije, s katerimi je tedaj sama razpolagala. Ker je teoretična možnost gibanja v negativno smer obstajala, je toženka na to morala opozoriti in stranki ponuditi tudi možnost, da se valutnemu tveganju v nadalje izogne. Moč je zaključiti, da v času sklepanja kreditne pogodbe ni obstajalo neravnotežje v stopnji informiranosti med potrošnikom in banko glede rizika spremembe tečaja in tedaj obstoječimi okoliščinam okoliščinami, ki bi lahko naknadno vplivali na spremembo tečaja na škodo potrošnika tekom trajanja kreditne pogodbe. Iz ustaljene sodne prakse izhaja stališče, da so se banke po eni strani in kreditorejmalci po drugi strani morali in mogli zavedati valutnega tveganja, in sicer ne le njegove realnosti, temveč tudi tega, da se bo tveganje v dolgi dobi odplačevanja kredita vsaj deloma lahko z gotovostjo uresničilo. Gre za običajno dinamiko in ekonomskega cikla, natančne napovedi glede obdobja in obsega valutnega razmerja niso mogoče. Po drugi strani je potrebno upoštevati, da tudi ne gre za popolno nenapovedljivost gibanja tečaja, saj je vpliv določenih dejavnikov gotovo predvidljiv. Vendar pa vednosti banke o določenih konkretnjših okoliščinah in njihovih vplivih ni mogoče kar domnevati. V konkretnem primeru je, kot je že bilo povedano, imel največji vpliv na vrednost CHF enostranski ukrep švicarske centralne banke v letu 2015, ki ni bil predvidljiv in banke zanj niso mogle vedeti, še zlasti ne že v času sklepanja kreditnih pogodb v letu 2007. Od toženke torej ni mogoče pričakovati ali zahtevati, da pravilno napoveduje monetarno politiko tuje nacionalne banke. Hud padec vrednosti evra sedem oz. skoraj osem let po sklenitvi sporne kreditne pogodbe je bil za obe pogodbeni stranki nepredvidljiv. Ni razumno zahtevati od toženke kot banke, da potrošniku - tožniku zagotovi druge informacije kot tiste, ki jih je sama poznala ali bi jih objektivno morala poznati ob sklenitvi pogodbe. Zato je toženka po prepričanju sodišča tako tudi ravnala in ji tako slabe vere ob sklepanju pogodbe s tožnikom ni mogoče očitati. Za okoliščine, ki so nastale po sklenitvi pogodbe, pa toženka v trenutku sklepanja pogodbe ni vedela, niti ni mogla vedeti, niti na njih ni mogla vplivati s svojo voljo, zato ne morejo biti odločilne za oceno nepoštenosti pogodbenega pogoja.

Presoja znatnega neravnotežja

33. Tožnik trdi, da je neravnotežje med pravicami in obveznostmi strank nastalo že s samo sklenitvijo sporne pogodbe, saj vsebuje določbe, o katerih se tožnik ni posamično dogovarjal in s katero je nase prevzel neomejeno valutno tveganje. Obstoj morebitnega znatnega ravno neravnotežja med pravicami in obveznostmi pogodbenih strank je treba presojati glede na čas sklenitve pogodbe. Pri sklepanju dvostranskih pogodb udeleženci izhajajo iz načela enake vrednosti vzajemnih dajatev³².

³² Prvi odstavek 8. člena OZ.

34. Ob presoji znatnega neravnotežja med pravicami in obveznostmi pogodbenih strank sodišče izhaja iz kavze sklenjene kreditne pogodbe. Prvi tožnik je pridobil posojilo, ki se ga je zavezal vračati v mesečnih anuitetah, s čimer mu je bil omogočena ureditev [redacted] in [redacted]. Toženka - banka je pridobila odmeno za posojilo denarja, to je obresti po izbrani obrestni meri. Tožnik je nase prevzel valutna tveganja, toženka pa kreditno tveganje, ki je v tem, da se lahko uresniči tveganje neplačila kreditnih obveznosti s strani kreditojemalca, kar se nenazadnje tudi je zgodilo v konkretnem primeru, saj toženec kredita od določenega obdobja dalje ni več odplačeval v dogovorjenih obrokih in redno. To tveganje za toženko ni predstavljalo neznatnega tveganja, saj se kreditnemu tveganju z uporabo sredstev zavarovanja, v konkretnem primeru z ustanovitvijo hipoteke, v celoti ni mogla izogniti. Znano je, da se zavarovanja pogosto ne realizirajo v pričakovani višini, zato tudi dogovor v zvezi s stvarno pravnim zavarovanjem toženki v konkretnem primeru v fazi [redacted] ni zagotovil, da bo njena terjatev iz naslova kreditne pogodbe v celoti poplačana. Toženka je šla v izvršilni postopek zoper tožnika, nato pa je svojo terjatev odstopila družbi [redacted]. Zato sodišče verjame trditvam toženke, da banki ni v interesu, da bi se valutno tveganje uresničilo v škodo kreditojemalca, ker je v takem primeru ogrožena njegova kreditna sposobnost. Interes banke pa ni le v vrnitvi danega (kredita), temveč v plačilu pogodbenih obresti, saj so priče toženke, na primer [redacted] izpovedali, da primarni dohodek bank predstavljajo prihodki od obresti. Obrestno tveganje sta nosili obe pogodbeni stranki. Zato so neutemeljene tožnikove trditve, da toženka s sklenitvijo kreditne pogodbe z valutno klavzulo CHF ni prevzela nobenega tveganja. Obveznost posojilojemalca s sklenitvijo kredita v tuji valuti ali z valutno klavzulo postane odvisna od gibanja tečaja tuje valute, kar predstavlja aleatorno pogodbo (kar je sodišče pojasnilo že v predhodni obrazložitvi), vendar pa sklenitev slednje ni nedopustna, četudi bi bilo tveganje precejšnje ali neobvladljivo. Ravno zaradi aleatorne narave kreditne pogodbe niso utemeljene navedbe tožnika, da je kreditna pogodba že ob sklenitvi za toženko pomenila izključno dobiček, za tožnika pa izgubo. Tudi VSL je že pojasnilo v sodni praksi, da prevzem valutnega tveganja v zameno za ugodnejšo obrestno mero sam po sebi ni nedopusten, čeprav bi bilo tveganje za potrošnika precejšnje ali neobvladljivo³³.
35. Glede trditev toženke, da je bila v času sklenitve kreditne pogodbe na podlagi določb takrat veljavnega Zakona o bančništvu – 1³⁴ dolžna izvajati ustrezne aktivnosti za obvladovanje valutnih tveganj velja, da mora banka mora naložbe, zaradi katerih je izpostavljena tveganju zaradi morebitnih izgub iz naslova spremembe obrestnih mer oziroma menjalnih tečajev tujih valut, ustrezno uskladiti s svojimi obveznostmi, katerih višina je odvisna od enakih sprememb. Banka mora torej v primeru, če je imela naložbo v tuji valuti, zagotoviti ustrezno

33 Primerjaj VSL sklep I Cp 2424/2017.

34 Uradni list RS št. 131/2006.

financiranje oziroma ustrezna sredstva v enaki tuji valuti, v konkretnem primeru CHF. Ker mora banka težiti k temu, da ima aktivo in pasivo v CHF usklajeno, s čimer zmanjšuje svojo izpostavljenost valutnemu tveganju, velja odgovoriti, da so imele banke profit le na račun obrestne mere, ne pa na račun valutnih razlik. [REDACTED] zaposlen na Banki Slovenije, je v izpovedbi pojasnil, da je banka imela vir CHF od kontingenta strank, ki da depozite v tuji valuti (kar je majhen znesek), od svoje "mame - v Avstriji", ali od korespondenčnih bank, prav tako pa na podlagi izvedenih finančnih instrumentov (valutnih izmenjav). Valutna izpostavljenost banke mora biti namreč zaprta, zato banka nosi tveganja tako navzgor ali navzdol. Banka sicer ponavadi valutne pozicije nima popolnoma zaprte, ker so izvedeni finančni instrumenti relativno dragi in banka za vsak kredit, ki ga da, ne sprejme ravno obratno istega posla. Zato ne držijo trditve tožnika, da je bilo tveganje morebitne uresničitve valutnih tveganj prevaljeno izključno na kreditojemalce. Z zagotavljanjem pokritosti izplačanih kreditov v CHF tudi z izvedenimi finančnimi instrumenti, se je toženka zaščitila pred valutnim tveganjem, kar pa ne pomeni, da je zaradi tega podano neravnotežje med pogodbenima strankama, saj je vedno obstajala možnost, da se pred iztekom roka kreditne pogodbe gibanje LIBOR-ja ali deviznega tečaja spremeni tudi v korist tožnika, kar bi posledično pomenilo, da bi bila končna obveznost tožnika v EUR nižja od obveznosti toženke. Tudi toženka je z odobritvijo kredita z valutno klavzulo v CHF v osnovi prevzela valutno tveganje, ki ga je morala na zgoraj opisani način odvrniti, kar na položaj kreditojemalca v ničemer ni vplivalo. Primaren dohodek bank v primeru kreditov v tuji valuti ali z valutno klavzulo namreč predstavljajo prihodki od obresti, kar so izpovedale priče toženke.

36. Valutno tveganje je tožnik nosil in se je tudi uresničilo v njegovo škodo, saj je povedal, da se je anuiteta iz zneska [REDACTED] EUR protivrednosti dvignila tudi do zneska [REDACTED] EUR, a iz njegovih lastnih zapisov odplačil (A73) izhaja, da je v času rednega odplačevanja bila najvišja z njegove strani plačana anuiteta [REDACTED] EUR, kar pa se gledano z vidika okoliščin v času sklepanja kreditne pogodbe, lahko ne bi uresničilo in bi šlo dolgoročno v nasprotno smer, kar pomeni, da bi imel tožnik od kredita z valutno klavzulo v CHF korist. Negotovost je bila torej po presoji sodišča dvosmerna, končni ekonomski učinek ob sklepanju pogodbe ni bil znan ne eni ne drugi pogodbeni stranki. Tožnik je bil že v sami kreditni pogodbi seznanjen z možnostjo predčasnega odplačila ali preoblikovanja v kredit v domačo valuto in posledično razbremenitvijo valutnega tveganja, pri čemer pa je bil kreditojemalec dolžan banki plačati stroške predčasnega poplačila ali odobritve spremembe kredita. Tožnik je imel možnost, da se v primeru neugodnega gibanja tečaja zaščiti tako, da kredit refinancira oziroma ga predčasno odplača, vendar pa je na njegove zmožnosti vplival zunanji dejavnik, to je [REDACTED] z njegove strani, na kar pa toženka v času sklepanja kreditne pogodbe in tudi kasneje nikakor ni imela vpliva. Sicer pa je konverzija

kredita namenjena razbremenitvi bodočega, ne pa preteklega tveganja³⁵. Pri tožniku pa je šlo za primer, ko kredita ni bil sposoben več odplačevati zaradi [REDACTED] in torej [REDACTED], s katerim je odplačeval kreditne obroke, ne pa zato, ker so se anuitete tako povečale, da jih ni bil več sposoben odplačevati zaradi njihove višine. Navedeno dejstvo torej ne nakazuje na ničnost pogodbe same po sebi.

37. Glede presoje ali je med pravicami in obveznostmi strank ob sklepanju kreditne pogodbe obstajalo znatno neravnotežje, sodišče še pojasnjuje, da znatno neravnotežje lahko nastane že zaradi dovolj resnega posega v pravni položaj, ki je potrošniku kot zadevni pogodbeni stranki zagotovljen z veljavnimi nacionalnimi določbami, bodisi z omejitvijo vsebine pravic, ki jih ima ta potrošnik v skladu s temi določbami na podlagi te pogodbe, bodisi z oviranjem uresničevanja teh pravic, bodisi celo z naložitvijo dodatne obveznosti, ki je nacionalna pravila ne določajo (C-405/21).
38. Kljub temu, da tožnik nosi svoj del bremena tečajnega tveganja, pa to dejstvo samo za sebe ne zadostuje za sklep o neravnotežju v položajih pogodbenih strank. Tudi ob upoštevanju dejstva, da je tožnik prejemal dohodke v EUR in je tožena stranka morala računati, da bo sredstva za anuiteto zagotavljal iz teh dohodkov, je za presojo, ali je s prevzemom valutnega tveganja tožnik prevzel nesprejemljivo veliko breme, pomembna celota s pogodbo prevzetih pravic in obveznosti – vključno s kreditojemalčevo možnostjo, da doseže prenehanje učinkovanja sporne pogodbene določbe. Sodišče je zato upoštevalo, da je breme valutnega tveganja na strani tožnika omejevala pogodbena določba, ki je tožniku omogočala spremembo kredita in predčasno poplačilo kredita. Odločitev za eno od teh dveh možnosti je resda terjala pretehtano odločitev, a navedeno še ne pomeni, da pogodbena možnost ni zmanjševala bremena kreditojemalčevega tveganja na sprejemljivo raven. Ni bila tožena stranka tista, ki bi morala skrbeti za to, da bi tožniku ob pravem času ponudila konverzijo ali predčasno poplačilo kredita. Ta odločitev sodi v sfero posameznega kreditojemalca, torej tožnika. Po prepričanju sodišča je možnost predčasnega poplačila kredita zadosten in primeren način za odvratanje valutnega tveganja. S tem, ko je tožena stranka predčasno poplačilo omogočala, je po prepričanju sodišča ravnala dobroverno in na način, ki ni vodil v znatno neravnotežje pogodbenih pravic in obveznosti. Valutno tveganje je res pretežno prevzel nase tožnik, vendar je bil o njem po prepričanju sodišča ustrezno obveščen, tveganje pa je lahko šlo v pozitivno ali v negativno smer. Konverzija je zadostna zaščita pred "bodočim" tveganjem. Drži, da kreditojemalcu ne nudi popolne zaščite, a mu omogoča, da se lahko razbremeni vsaj bodočega tveganja. Če kreditno razmerje dovoljuje konverzijo, je valutno tveganje zgolj hipotetično neomejeno, saj lahko kreditojemalec kadarkoli po svoji svobodni presoji to tveganje zameji, kar je pomemben vidik pri presoji ravnotežja pravic in obveznosti pravnih strank.

³⁵ Primerjaj odločba VSL I Cp 67/2022.

39. Nenazadnje cena kredita, ki jo je moral plačati tožnik, tudi ni bila odvisna le od spremembe menjalnega tečaja CHF - EUR, temveč tudi od višine obrestne mere. Ta pa je bila ves čas nižja od obrestne mere, ki je veljala oz. velja za kredite v domači valuti. Na podlagi vsega navedenega sodišče ocenjuje, da ni podano znatno neravnotežje med pravicami in obveznostmi strank. Tožnik ni zatrjeval, kako se je glede na konkretno kreditno pogodbo realno povišal mesečni obrok anuitete, ob upoštevanju, kot je bilo že navedeno, obrestne mere, ki je bila v njegovo korist v primerjavi s kreditom v EUR, oziroma ni dokazal, da je kljub uresničitvi valutnega tveganju v njegovo škodo zaradi obratnega učinka referenčne obrestne mere prišlo do nesorazmernega povečanja njegove kreditne obveznosti.
40. Znatno neravnotežje pravic in obveznosti v času sklepanja kreditne pogodbe je torej treba presoditi tudi z vidika, da je toženka prevzela neomejeno obrestno tveganje, saj ga ni omejila v svojo korist, ter tudi, kot je bilo že navedeno, kreditno tveganje v smislu nevračila kredita. Razmerje valut se, kot je bilo že navedeno, lahko spremeni v obe smeri, kar pa pri predvsem dolgoročnih kreditih ni mogoče vnaprej predvideti.
41. Glede na vse obrazloženo sodišče sodi, da se je tožnik zavedal gibanja tečaja CHF, da je bil ozaveščen o možnosti predčasnega poplačila ali konverzije, da so na njegovo odplačilno zmožnost vplivali zunanji dejavniki [REDACTED] da je banka nekaj časa sledila njegovim zmožnostim poplačevanja kredita, nato pa odstopila od pogodbe in vložila predlog za izvršbo, dosegla sklep o izvršbi, kjer pa je tožnik tudi dosegel v obdobju dveh let odlog izvršbe, nato pa je banka svojo terjatev odstopila družbi [REDACTED] o čemer je tožnika tudi obvestila skladno z določili OZ. Toženka torej v ničemer ni ravnala nedobroverno ali na način, ki bi vodil v znatno neravnotežje pogodbenih pravic in obveznosti pogodbenih strank. Valutno tveganje je pretežno prevzel tožnik, o njem je bil ustrezno obveščen, saj bi šlo lahko to tveganje v pozitivno ali v negativno smer. Glede na zgoraj navedeno po presoji sodišča v trenutku sklepanja pogodbe med obveznostjo tožnika in toženke ni bilo znatnega neravnotežja. Znatno neravnotežje v smislu večjega bremena za tožnika, ker je anuiteta v CHF zanj zaradi padca EUR postala dražja, je nastopilo šele kasneje, kar pa, kot je bilo že pojasnjeno, ni bilo predvidljivo v takšnem obsegu v času sklepanja pogodbe.
42. Zato je sodišče kot neutemeljen zavrnilo tožnikov zahtevke za ugotovitev ničnosti Pogodbe o dolgoročnem evro kreditu z valutno klavzulo, za ugotovitev ničnosti Sporazuma o zavarovanju denarne terjatve z dne [REDACTED] 2007 in za ugotovitev ničnosti notarskega zapisa opravilna številka SV [REDACTED] z dne [REDACTED] 2007.

Glede stroškov postopka

43. Tožeča stranka v predmetnem postopku ni uspela, zato je dolžna toženi stranki povrniti njene pravdne stroške, ki jih bo sodišče odmerilo v skladu z določilom

155. člena ZPP, o njihovi višini pa bo v skladu z določilom četrtega odstavka 163. člena ZPP odločilo po pravnomočnosti predmetne odločbe.

PRAVNI POUK:

1. Zoper to sodbo je dopustna pritožba v roku 30 dni od vročitve pisnega odpravka sodbe. Pritožba se vloži v dveh izvodih pri tem sodišče, pritožbo pa je potrebno vložiti v izvorniku. O pritožbi zoper to sodbo bo odločalo Višje sodišče v Ljubljani. Pritožba mora vsebovati navedbo sodbe zoper katero se vlaga, izjavo ali se sodba izpodbija v celoti ali samo v določenem delu, pritožbene razloge in podpis pritožnika. Če pritožba navedenih sestavin ne bo vsebovala ali če bo nerazumljiva ali če ne bo vsega, kar je treba, da bi se lahko obravnavala ali ne bo vložena v zadostnih izvodih, sodišče vložnika ne bo pozivalo na dopolnitev ali popravek po 108. členu ZPP ampak bo pritožbo takoj zavrglo. Ob vložitvi pritožbe mora biti plačana sodna taksa. Sodna taksa mora biti plačana najkasneje v roku, ki ga določi sodišče v nalogu za plačilo sodne takse, če sodna taksa ni poravnana v roku in niso podani pogoji za oprostitev odlog ali obročno plačilo sodnih taks, se šteje da je pritožba umaknjena. Stranka lahko vloži pritožbo sama, če pa je pritožba vložena po pooblaščenec mora biti pooblaščenec odvetnik ali druga oseba, ki je opravila pravniški državni izpit, sicer sodišče pritožbo kot nedovoljeno zavrže.

Ljubljana [redacted] januar 2023

